

APSTĀDĪJUMU STRUKTŪRAS UN PUBLISKO ĀRTELPU TEMATISKAIS PLĀNOJUMS

(PROJEKTS)

Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, 2016

Saturs

Saturs	2
Izmantotie saīsinājumi	4
1. Tematiskā plānojuma nepieciešamības pamatojums	5
1.1. Tematiskā plānojuma vieta Rīgas plānošanas sistēmā	5
1.2. Tematiskā plānojuma izstrādes nepieciešamības pamatojums	6
1.3. Plānojuma atbilstība Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai	8
1.4. Sasniedzamais mērķis un uzdevumi	11
2. Apstādījumu un publisko ārtelpu klasifikācija un terminoloģija	13
2.1. Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu galvenās daļas	13
2.2. Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu elementi	13
2.3. Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu terminoloģija	14
3. Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu elementu raksturojums, funkcionālais zonējums un nosacījumi	18
3.1. Dabas un apstādījumu teritorijas funkcionālajā zonējumā	18
3.1.1. Mežaparks	18
3.1.2. Parks	20
3.1.3. Skvērs	23
3.1.4. Dabas teritorijas	24
3.1.5. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	26
3.1.6. Pludmale	28
3.1.7. Krastmala, ūdensmala	31
3.1.8. Peldvieta	32
3.1.9. Pastāvīgais ģimenes dārziņš	34
3.1.10. Kapsēta	37
3.1.11. Dzīvnieku kapsēta	39
3.2. Apbūves teritoriju ārtelpa	39
3.2.1. Savrupmāju apbūves teritorijas ārtelpa	40
3.2.2. Mazstāvu apbūves teritorijas ārtelpa	40
3.2.3. Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas ārtelpa	42
3.2.4. Jauktas centra apbūves teritorijas un Publiskās apbūves teritorijas ārtelpa	43
3.2.5. Rūpniecības apbūves teritorijas un Tehniskās apbūves teritorijas ārtelpas	45
3.2.6. Pagaidu ģimenes dārziņi	46
3.2.7. Pagalmu ģimenes dārziņi	47
3.3. Aktivitāšu centru teritorijas	47

3.3.1.	Apkaimju centrs.....	48
3.3.2.	Pilsētas nozīmes pakalpojumu centrs	50
3.3.3.	Šķērsojamie kvartāli	51
3.3.4.	Daudzdzīvokļu māju pagalmi	52
3.3.5.	Tematiskais parks	53
3.3.6.	Atrakciju parks	54
3.4.	Satiksmes teritorijas.....	55
3.4.1.	Transporta ielas	55
3.4.2.	Publiskās ārtelpas pamatstruktūru savienojošās ielas.....	57
3.4.3.	Barjeru šķērsojumi.....	60
3.4.4.	Ievadi Rīgā.....	61
3.4.5.	Brīvības ceļš	62
3.4.6.	Gājēju ceļi, veloceļi un promenādes	64
3.4.7.	Apstādījumu josla gar ielu	65
3.4.8.	Dzelzceļa teritorija.....	65
4.	Priekšlikumi sniegto risinājumu īstenošanai	67
4.1.	Ieteikumi turpmākajām rīcībām ārtelpas veidošanai: ārtelpu teritoriju detalizācija izstrādājot lokālplānojumus.....	67
4.2.	Inovatīvi risinājumi plānošanā	68
4.3.	Kritēriji funkcionālā zonējuma izstrādei privātās dabas un apstādījumu teritorijās	72
1.	Pielikums: Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūra	73

Izmantotie saīsinājumi

Saīsinājuma apzīmējums	Saīsinājuma skaidrojums
LR	Latvijas Republika
TmP	Tematiskais plānojums
TP	Teritorijas plānojums
RTP2006-2018	Rīgas teritorijas plānojums 2006.-2018. gadam
RTP2030	Izstrādes stadijā esošais Rīgas teritorijas plānojums
RD	Rīgas dome
MK	Ministru kabinets
Stratēģija	Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam
Attīstības programma	Rīgas attīstības programma 2014.-2020.gadam
PUBL TmP	Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tematiskais plānojums
TIAN	Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi
TIN	Teritorija ar īpašiem noteikumiem
RVC	Rīgas vēsturiskais centrs

1. Tematiskā plānojuma nepieciešamības pamatojums

1.1. Tematiskā plānojuma vieta Rīgas plānošanas sistēmā

Saskaņā ar Rīgas domes 2012. gada 3.jūlija lēmumu Nr. 4936 „Par Rīgas teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu” (ar grozījumiem, kas pieņemti ar Rīgas domes 2013.g. 22. oktobra lēmumu Nr. 314), Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments (RD PAD) izstrādā jaunu Rīgas teritorijas plānojumu (RTP2030), kura ietvaros tiek sagatavoti 11 tematiskie plānojumi (TmP). Rīgas apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tematiskais plānojums (PUBL TmP) ir viens no tiem. Šo plānojumu izstrādā saskaņā ar darba uzdevumu, kas apstiprināts ar Rīgas domes 2013.gada 22. oktobra lēmumu Nr. 310 „Par Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tematiskā plānojuma izstrādes uzsākšanu”.

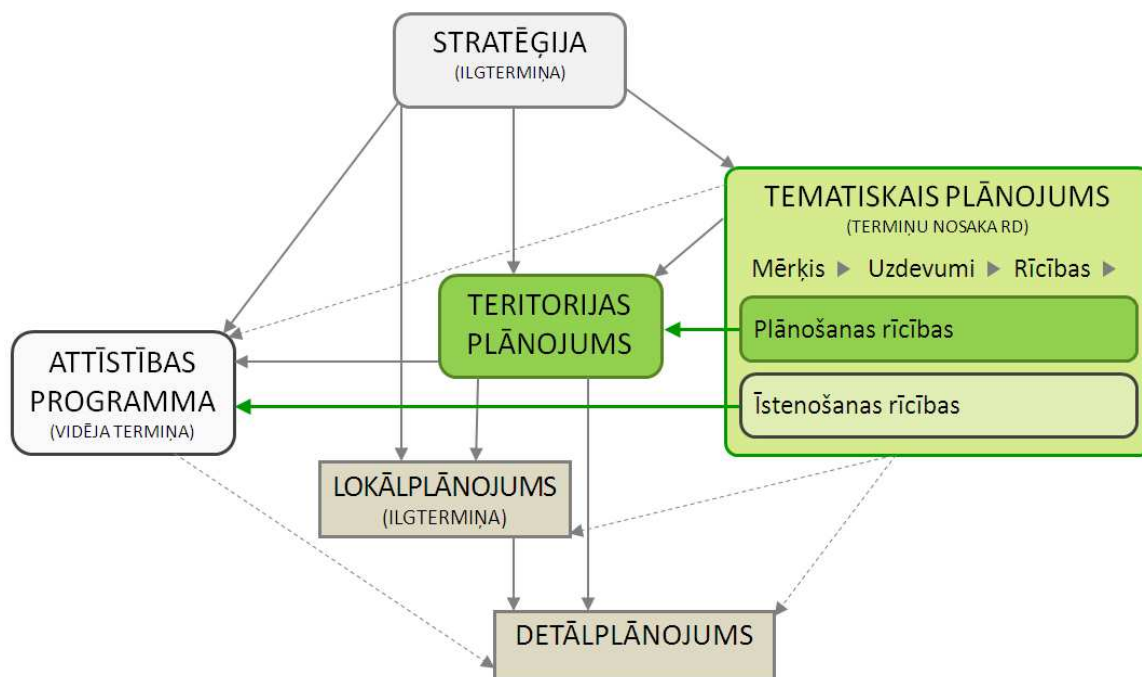
Atbilstoši Latvijas Republikas (turpmāk – LR) Teritorijas attīstības plānošanas likumam TmP ir teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā atbilstoši plānošanas līmenim risināti specifiski jautājumi, kas saistīti ar atsevišķu nozaru attīstību (piemēram, transporta infrastruktūra, veselības aprūpes iestāžu un izglītības iestāžu izvietojums) vai specifisku tematu (piemēram, inženiertīklu izvietojums, ainaviski vērtīgas teritorijas un riska teritorijas)¹.

Šis TmP ir sagatavots atbilstoši LR spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, tai skaitā:

- 1) LR Satversmei;
- 2) Likumam „Par pašvaldībām” un uz tā pamata izdotajiem Ministru kabineta (turpmāk –MK) noteikumiem;
- 3) Attīstības plānošanas sistēmas likumam;
- 4) Teritorijas attīstības plānošanas likumam un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 5) Valsts pārvaldes iekārtas likumam;
- 6) Izglītības likumam un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 7) Vispārējās izglītības likumam;
- 8) Profesionālās izglītības likumam;
- 9) Kultūras institūciju likumam un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 10) Ārstniecības likumam un uz tā pamata izdotie MK noteikumiem;
- 11) Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam;
- 12) Sporta likumam;
- 13) Enerģētikas likumam un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 14) Atkritumu apsaimniekošanas likumam un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 15) Aizsargjoslu likumam un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 16) Likumam "Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm";
- 17) Civilās aizsardzības likumam un uz tā pamata izdotajiem MK noteikumiem;
- 18) u.c.

Gan TmP, gan TP ir hierarhiski pakārtoti Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030.gadam (turpmāk – Stratēģija) un kopā ar Rīgas attīstības programmu 2014. – 2020.gadam (turpmāk – Attīstības programma) veido Rīgas attīstības plānošanas dokumentu sistēmu, kas shematiski attēlota 1.1.attēlā.

¹ Teritorijas attīstības plānošanas likuma 1. pants

1.1.att. Rīgas attīstības plānošanas dokumentu sistēmas shēma

Kā redzams shēmas 1.1.attēlā, visi Rīgas teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, tostarp TmP, atrodas ciešā savstarpējā sasaistē, nodrošinot, ka Rīgas pilsētas teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.

Katrs TmP ietver sevī TmP nepieciešamības pamatojuma sadaļu un risinājumu sadaļu, kurā atspoguļots risinājumu pamatojums, uzdevumi un plānošanas rīcības.

Pēc TmP apstiprināšanas ar RD lēmumu tajā ietvertie risinājumi ir saistoši RD un tai pakļautajām struktūrvienībām, un skar iedzīvotājus, projektu pieteicējus un kapitāla ieguldītājus, zemes īpašniekus u.c. iesaistītās puses, jo būs jāievēro, izstrādājot citus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus.

1.2. Tematiskā plānojuma izstrādes nepieciešamības pamatojums²

MK Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi nosaka, ka apstādījumi ir iekoptas un mākslīgi apaudzētas dabas teritorijas (piemēram, parki, dārzi, skvēri, alejas, koku rindas, ielu un ceļu stādījumi) un publiskā ārtelpa ir sabiedrībai pieejamas teritorijas un telpa, ko veido ielas, bulvāri, laukumi, parki, dārzi, skvēri, pagalmi, krastmalas, pasāžas, promenādes un citas vietas, kas nodotas publiskai lietošanai neatkarīgi

² Apakšnodaļa sagatavota ietverot pētījumā „Vadlīniju izstrāde apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tīklojuma nodrošināšanai Rīgā” (izstrādājis SIA „Ainavu projektēšanas darbnīca ALPS” pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma saskaņā ar 10.06.2014. līgumu Nr. DA-14-60-lī) sniegto informāciju

no to īpašuma piederība. Līdz ar to apstādījumu un publiskās ārtelpas struktūra ietver gan publiski pieejamās dažādu kategoriju teritorijas, gan privātās ārtelpas daļas – apstādījumus.

Līdz ar Rīgas dibināšanu 1201.gadā ir veidojusies tās apstādījumu un publiskās ārtelpas struktūra. Pilsētas pirmsākumos galvenā publiskās ārtelpas sastāvdaļa bija ielas, kurās noritēja lielākā daļa pilsētas dzīves – pārvietošanās, tirdzniecība, atpūta, socializēšanās un bērnu rotaļāšanās. Nozīmīga loma bija pilsētas galvenajam laukumam – Rātslaukumam, kas kalpoja kā tirgus laukums.

Nākamais svarīgais posms pilsētas publiskās ārtelpas attīstībā ir saistāms ar pilsētas paplašināšanu, 1857.gadā anulējot cietokšņa statusu Rīgas aizsargsistēmai un pārveidojot to par parku un sabiedrisko ēku teritoriju, jeb bulvāru loku³. Kopumā 19.gadsimts iezīmējās ar kvantitatīvu un kvalitatīvu publiskās ārtelpas un apstādījumu struktūras veidošanu. 1879.gadā G.Kufalta vadībā tika nodibināta Dārza pārvalde un pēc viņa projektiem 20. gadsimta sākumā tika ierīkota lielākā daļa Rīgas parku un dārzu – Viesturdārzs, Vērmanes dārzs, Kanālmalas apstādījumi, Dzegužkalna parks, Miera dārzs, Grīziņkalna parks, apstādījumi pie Uzvaras kolonnas, Herdera laukumā, pie RMA Anatomikuma, Alberta laukumā, pie Jaunās Ģertrūdes baznīcas. 20.gadsimta sākumā sāka veidot arī Mežaparku, Zooloģisko dārzu un Meža kapus. Šo procesu ietekmēja dārzu mākslas attīstība un popularitātes vilnis visā pasaulē. 19./20.gs. mijā Rīgā paralēli strauji attīstījās industrializācija un līdz ar rūpnīcu būvniecību tika celti jauni, vērīenīgi infrastruktūras objekti, tādi kā dzelzceļš, kas vēl šodien veido nozīmīgas barjeras pilsētvidē.

Savukārt pilnīgi jaunas iezīmes publiskās ārtelpas un apstādījumu struktūras veidošanā saistās ar Padomju okupācijas periodu, kad strauji pieauga iedzīvotāju skaits un bija nepieciešams nodrošināt atbilstošu dzīvojamo fondu. PSRS laikā tika izveidoti daudzi lielmēroga dzīvojamo māju rajoni, tādi kā Āgenskalna priedes, Jugla, Ķengarags, Purvciems, Pļavnieki, Mežciems, Vecmīlgrāvis, Imanta, Zolitūde un Ziepniekkalns. Piekļuvei jaunizveidotajiem rajoniem tika plānotas un būvētas plašas auto maģistrāles, savukārt rajonu iekšienē tika veidoti plaši dzīvojamo māju iekšpagalmi ar blīvu gājēju celiņu tīklu un labiekārtojumu iedzīvotāju atpūtai. Kopumā 20.gadsimtā tika ievērojami paplašināta Rīgas administratīvā robeža, kā rezultātā pilsētā tika iekļautas arī plašas mežu un pļavu teritorijas, nodrošinot ievērojamu rekreācijas potenciālu iedzīvotājiem pilsētā esošajās dabas teritorijās.

Būtiskas pārmaiņas Rīgas publiskā ārtelpa un apstādījumu struktūra piedzīvoja pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas 1991.gadā. Līdz ar iedzīvotāju iespēju palielināšanos, attīstījās suburbanizācija un tās rezultātā, iedzīvotājiem pārceļoties uz piepilsētu un turpinot strādāt Rīgā, ievērojami pieauga maģistrālo ielu autotransporta noslodze un tika izstrādāti apjomīgi autoinfrastruktūras projekti - Austrumu maģistrāle, Dienvidu tilts, Slāvu aplis. Ap intensīvās autosatiksmes ielām attīstījās dažādi pakalpojumu centri un tiem piegulošā publiskā ārtelpa un apstādījumu struktūra. Arī citviet Rīgā attīstījās dažādas pakalpojumu centru un biroju apbūves struktūras ar to ietverošo publisko ārtelpu un apstādījumu struktūru. Šajā laikā veikti nozīmīgi vēsturiski veidoto publisko ārtelpu un apstādījumu struktūru atjaunošanas projekti, piemēram, labiekārtota Spīķeru teritorija un Spīķeru promenāde, izveidota Ķengaraga promenāde, atjaunots Ziemeļblāzmas dārzs, Miera dārzs u.c..

21.gadsimtā Rīgā parādās jauna iezīme publiskās ārtelpas un apstādījumu struktūras veidošanā – ievērojami pieaugusi iedzīvotāju iesaiste šajā procesā, gan aktīvi

³ Vikipēdija, Centrs (Rīga). Skatīts 11.08.2016 [https://lv.wikipedia.org/wiki/Centrs_\(R%C4%ABga\)](https://lv.wikipedia.org/wiki/Centrs_(R%C4%ABga))

līdzdarbojoties jaunā Rīgas teritorijas plāna izstrādes procesā (apkaimeju sanāksmēs, apkaimeju gidos, diskusijās, semināros), gan radošajās darbnīcās sniedzot savus priekšlikumus konkrētu publisko ārtelpu struktūru atjaunošanai (Mūkusalas promenāde, Aldara parks u.c.), gan iedzīvotāju biedrībām pašām izstrādājot un ar piesaistīto atbalstītāju palīdzību realizējot publiskās ārtelpas atjaunošanas projektus (Aleksa svērs), gan līdzdarbojoties ar savām rokām, savu spēku Lielās talkas, Apkaimeju renesanses ietvaros, pašiem labiekārtojot savus pagalmus.

Vēsturiskā Rīgas publisko ārtelpu un apstādījumu struktūras attīstība nosaka to, ka Rīgā šobrīd ir 114 m² zaļās zonas uz vienu iedzīvotāju. Pasaules Veselības organizācija (The World Health Organization), ir noteikusi, ka uz vienu cilvēku pilsētā būtu jābūt minimāli 9 m² zaļās zonas. Zaļās zonas kategorijā tiek iekļauti parki, meži, zālāji, dārzi, kapsētas.⁴ Tāpēc var secināt, ka steidzama dabas un apstādījumu teritoriju paplašināšana nav nepieciešama. Savukārt pārmaiņas ir nepieciešamas publisko ārtelpu strukturālajā sadalījumā, mazinot satiksmes intensitāti apkaimeju centros un kājāmgājēju/velobraucēju aktīvi izmantotajās ielās, tādējādi palielinot ielu kā rekreācijas publiskās ārtelpas lomu.

Šādu nepieciešamību apliecina dažādos jaunā Rīgas teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros saņemtie iedzīvotāju komentāri par esošo situāciju un priekšlikumi nepieciešamajam uzlabojumam. Apkaimeju sanāksmēs un Apkaimeju gida ietvaros saņemti daudzi viedokļi par neapmierinātību ar sasniedzamības jautājumiem, tai skaitā ietvju stāvokli, veloceļu trūkumu, kā arī norādīts uz grūtībām šķērsot dzelzceļa līniju vai maģistrāli. Daudzi iedzīvotāji vēlētos dabas un apstādījumu teritoriju kvalitātes uzlabojumus, pieejamību. Līdz ar to var secināt, ka šajā plānošanas periodā galvenā nepieciešamība ir esošās publisko ārtelpu un apstādījumu struktūras kvalitātes uzlabošana, kā arī tās pieejamības nodrošināšana iedzīvotāju rekreācijai un patīkamas pārvietošanās iespējām.

1.3. Plānojuma atbilstība Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai

PUBL TmP ir plānošanas dokuments, kas izstrādāts ar nolūku detalizēt Stratēģijā izvirzītos uzdevumus un nodrošināt Stratēģijas īstenošanu. Stratēģijas uzstādījumi ir analizēti kopsakarībā ar RTP2006-2018 izvirzītajām RD politikām, lai izvērtētu to aktualitāti un tādējādi nodrošinot pēctecības principa ievērošanu.

Stratēģijā apstādījumu un publiskās ārtelpas struktūras loma kvalitatīvas pilsētvides attīstībā ir īpaši uzsvēta, ietverot to daudzos paragrāfos gan pie ekoloģisko un rekreācijas funkciju nodrošināšanas, gan pie dzīvojamās vides kvalitātes, gan patīkamas pārvietošanās iespējām. Kā Rīgas pilsētas pašvaldības virsuzdevums ir noteikta pilsētas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana (5§), pašvaldībai veidojot harmonisku, ērtu un drošu vidi dzīvošanai, strādāšanai un atpūtai (6§).

Tabula 1.1. Plānojuma atbilstība Stratēģijai un RTP2006-2018

RTP2006-2018 paskaidrojuma rakstā ietvertās RD politikas	Stratēģijā ietvertie nosacījumi	Izvērtējums
Vadlīnijas ekoloģisko un rekreācijas funkciju nodrošināšanai		
Sekmēt pilsētas apstādījumu un dabas teritoriju sakārtošanu un to estētiskās kvalitātes uzlabošanu (5.1.7.), tai skaitā:	Stratēģijā definēta pilsētas zaļā struktūra, nosakot nepieciešamību veidot un saglabāt bioloģiskos centrus, urbānās vides zaļos	PUBL TmP attēlot vienoto apstādījumu un publisko ārtelpu struktūru ar dažādiem tās elementiem, izstrādāt

⁴ Baharash Architecture, Liveable cities: how much green space does your city have? Skatīts 11.08.2016.
<http://www.baharash.com/liveable-cities-how-much-green-space-does-your-city-have/>

- Precizēt esošo parku un skvēru robežas, saglabāt esošos parkus un skvērus un veicināt jaunu parku un skvēru izveidošanu jaunās attīstības teritorijās (6.1.2.), nodrošinot, lai katrā centru apbūves teritorijā būtu publiski pieejami skvēri vai laukumi ar apstādījumiem (5.4.5.). - Pieļaut daļu pilsētas administratīvajās robežās esošo mežu transformēt meža parkos, (6.1.5.) pirms tam izstrādājot parka teritorijas labiekārtojuma projektu (6.1.6.). Nepieļaut kailciršu veidošanu pilsētas mežos (6.1.9.). - Veidot un labiekārtot bērnu rotaļu laukumus dzīvojamo rajonu / apkaimju iekšpagalmos, parkos un turpināt skeitlaukumu izveidi pie izglītības iestādēm (8.3.8.). - Apstādījumu uzturēšanai un apsaimniekošanai pilsētā jānotiek atbilstoši izstrādājamajai “Apstādījumu attīstības koncepcijai” un uz tās pamata izveidojamajiem saistošajiem noteikumiem (6.1.1.).	centrus, zaļos koridorus, zaļās takas un pilsētai pieguļošo zaļo joslu, kā arī izvirzot nosacījumus to kvalitātes uzturēšanai un atbilstoši apsaimniekošanai (17§, 49§, 74§, 94§, 95§, 107§, 144§, 154§, 156§, 157§, 158§, 159§, 160§, 161§, 163§, 165§, 166§, 170§, 178§, 180§, 181§, 182§, 265§, 266§, 267§, 268§).	nosacījumus katram elementam, lai nodrošinātu kvalitatīvas publiskās ārtelpas attīstību.
	Kā īpašas rekreācijas teritorijas Stratēģijā atzīmētas Mežaparks (219§, 220§, 221§, 222§, 235§) un Rīgas līča piekraste (235§), Daugavas salas – Lucavsala un Zaķusala Stratēģijā definētas kā nozīmīgi ainaviski, publiskās ārtelpas un zaļās struktūras elementi, kam nepieciešams meklēt ilgtspējīgākos un ekonomiski pamatotākos attīstības risinājumus. (228§).	PUBL TmP ar nosacījumiem stiprināt Mežaparka, Rīgas līča piekrastes un Lucavsalas lomu rekreācijas nodrošināšanā.
Veicināt ūdensmalu attīstību un pieejamību, tajās veidojot augstvērtīgu darījumu un dzīves vidi, kā arī publisko ārtelpu rekreācija (5.1.5.). Tai skaitā izveidot peldvietas Vakarbuļļos un Vecāķos (10.6.1.), gar abiem Daugavas krastiem ārpus Rīgas brīvostas teritorijas un gar Ķīšezera un Juglas ezera krastiem atstāt nepārtrauktu, publiski pieejamu, neapbūvētu joslu (min. 10m), kura ir labiekārto un jāapzaļumo gājēju lietošanai (10.6.4., 10.6.5.).	Stratēģijā uzsvērta ūdensmalu pieejamības un sakārtošanas aktualitāte, gan attiecinot to uz ūdens teritorijām pilsētā kopumā (144§, 168§, 235§, 254§, 260§), gan uz Rīgas brīvostas un tai pieguļošajām teritorijām (106§, 213§).	Ūdens teritoriju un krastmalu TmP un PUBL Tmp noteikt, publiski pieejamās ūdensmalas, krastmalu labiekārtojuma līmeņus un nosacījumus labiekārtojumam.
Precizējot esošo parku un skvēru robežas, saglabāt esošos parkus un	Stratēģijā noteikta pašvaldības iesaiste publiskās telpas un zaļās	PUBL TmP attēlot plānotos parkus un skvērus.

skvērus un veicināt jaunu parku un skvēru izveidošanu jaunās attīstības teritorijās (6.1.2.).	struktūras veidošanā un organizēšanā tādās prioritārās attīstības teritorijās kā ZIC (207§), Skanste (208§), Maskavas forštate (212§).	
Saglabāt ģimenes dārziņus pilsētā kā pagaidu zemes izmantošanas veidu (6.1.14.), nepieļaut nekāda veida kapitāla apbūvi ģimenes dārziņu teritorijās (6.1.16.) un veicināt ilgtermiņa ģimenes dārziņu izveidi Tīraines ielas rajonā Rīgā 6.1.18.).	Ģimenes dārziņi stratēģijā noteikti kā nozīmīga Rīgas telpiskās struktūras daļa (154§), kas jāsaglabā kā pagaidu zemes izmantošanas veids (267§).	PUBL TmP kā struktūras sastāvdaļu attēlot pastāvīgos un pagaidu ģimenes dārziņus, izstrādāt to attīstības nosacījumus.
Vadlīnijas dzīvojamās vides kvalitātes nodrošināšanai		
(44.lpp.) Izvirzīt par prioritāti kopējās publiskās ārtelpas apzaļumošanu un labiekārtošanu, tai skaitā bērnu rotaļu laukumu veidošanu un atpūtas zonu ierīkošanu, iesaistot plānošanas procesā mikrorajona iedzīvotājus.	Stratēģijā definēta pilsētas apdzīvojuma struktūra un nosacījumi apbūves un vides veidošanai kodolā, priekšpilsētā un perifērijā (82§, 86§, 88§, 93§, 94§, 95§, 96§, 97§, 98§, 99§, 106§, 108§, 110§, 111§, 114§), kas jāņem vērā pašvaldībai, lai paredzētu (rezervētu) teritorijas, kas nepieciešamas pašvaldības funkcijām atbilstošu pakalpojumu nodrošināšanai, tai skaitā kvalitatīvas publiskās ārtelpas, apstādījumu, zaļo koridoru un taku, rekreācijas un aktīvās atpūtas teritoriju veidošanai, tādējādi respektējot tādus Stratēģijā izvirzītos rīcības virzienus pilsētas ilgtermiņa mērķu sasniegšanai kā atbalsts jaunatnes pašiniciatīvai un organizētajam brīvajam laikam (74§) un daudzveidīgas sporta iespējas (27§, 74§, 239§).	PUBL TmP attēlot vienoto apstādījumu un publisko ārtelpu struktūru ar dažādiem tās elementiem, izstrādāt nosacījumus katram elementam, tai skaitā sniedzot daudzveidīgas brīvā laika pavadīšanas un sporta iespējas.
Veicināt kvalitatīvas dzīves vides veidošanu un publiskās ārtelpas sakārtošanu dzīvojamajos rajonos, bet jo īpaši daudzdzīvokļu mājokļu dzīvojamajos rajonos jeb apkaimēs (8.3.7.) kā arī nepieļaut pašvaldībai piederošo iekšpagalmu teritoriju apbūvi un ierobežot iekšpagalmu apbūvi kopumā (8.3.7.)	Stratēģijā akcentēta nepieciešamība sakārtot un attīstīt publisko ārtelpu pilsētas dzīvojamajos rajonos (46§, 49§, 99§, 125§, 143§, 242§, 243§), izvirzot ierobežojošus nosacījumus jaunas apbūves veidošanai iekšpagalmos un mikrorajonos un uzsverot nepieciešamību risināt piekļuves, vides kvalitātes un transporta novietņu jautājumu (232§, 245§).	PUBL TmP noteikt lielmēroga dzīvojamo kvartālu šķērsošanas iespēju nodrošināšanu un izstrādāt nosacījumus dzīvojamo māju piesaistāmajiem zemes gabaliem un pašvaldības zemes gabaliem daudzdzīvokļu māju pagalmos.
	Īpaši svarīga ir ostai pieguļošo dzīvojamo rajonu pilsētvides kvalitātes uzlabošana (106 §).	Noteikt publiski pieejamā ūdensmalas un iekļaut tās vienotā publiskās ārtelpas pamatstruktūrā. Paredzēt maģistrālo ielu un dzelzceļa ietekmi mazinošos pasākumus.
Veicināt lokāla centra attīstību katrā Rīgas dzīvojamā rajonā jeb apkaimē (5.4.4.) un veidot jaunās centru apbūves attīstības teritorijas un vietējos centrus kompaktus, lai	Jāveicina apkaimju centru stiprināšana un veidošana (88§, 101§, 111§), kam ir telpiska, funkcionāla, sociāla vai rekreatīva nozīme.	Valsts un pašvaldību funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP un PUBL TmP noteikt apkaimju centrus, izstrādāt nosacījumus to

radītu gājējiem draudzīgu vidi (5.4.3.), tas skaitā nodrošināt pieejamus skvērus, laukumus (5.4.5.).		labiekārtošanai.
Vadlīnijas ilgtspējīgas pārvietošanās iespēju nodrošināšanai		
Veicināt pilsētas satiksmes infrastruktūras pilnveidošanu atbilstoši 21.gs. prasībām (9.1.1.), dodot priekšroku gājējiem, velosipēdistiem un sabiedriskajam transportam (9.3.1.), kā arī lielāku uzmanību pievērst gājēju zonu paplašināšanai, veidojot gājēju un tirdzniecības ielas pilsētā (10.6.11.).	Pilsētvides uzlabošanai Stratēģijā pausta virzība uz ilgtspējīgu pārvietošanās veidu prioritizēšanu, satiksmes līdzsvarošanu (17§, 50§, 74§, 77§, 87§, 93§, 117§, 123§, 125§, 251§).	PUBL TmP noteikt galvenos gājēju un velo pārvietošanās savienojumus un nepieciešamās barjeru šķērsošanas vietas, izstrādāt nosacījumus gājēju un velo satiksmes prioritizēšanai.
Nodrošināt ietvju platumu atbilstoši gājēju plūsmu lielumam, t.sk. sabiedriskā transporta pieturvietās (9.3.2.) un veicināt velosatiksmes attīstību (9.4.1., 9.4.2.)	Pārvietošanās ar kājām vai velo iedzīvotājiem sagādā prieku, pateicoties sakoptajai pilsētvidei (49§, 162§, 164§, 166§).	PUBL TmP izstrādāt nosacījumus, kas gājējiem un velo sniedz patīkamas pārvietošanās iespējas.
Saglabājami un veidojami ielu un dzelzceļa joslas apstādījumi gar pilsētas teritorijā esošajām dzelzceļa līnijām un atsevišķām ielām (6.1.3.).	Stratēģijā iekļauti nosacījumi ielu profilu un ielu apstādījumu veidošanai (202§, 251§, 265§), kā arī publiskās ārtelpas labiekārtojumam, iesakot ilgtspējīgas lietusūdeņu apsaimniekošanas sistēmas (169§, 272§).	PUBL TmP izstrādāt nosacījumus dzelzceļa joslām un ielu apstādījumiem.

1.4. Sasniedzamais mērķis un uzdevumi

Balstoties uz 1.1. tabulā sniegto izvērtējumu, PUBL TmP **mērķis ir nodrošināt vienotas apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tīklojuma izveidi, ievērtējot tās nozīmi rekreācijā un vides aizsardzībā, kā arī radīt priekšnoteikumus atbilstoši apkaimju principam veidota publiskās ārtelpas tīklojuma izveidei Rīgā.** PUBL TmP apakšmērķi ir:

1. Pieejama un vienota apstādījumu struktūra un publiskās ārtelpas tīklojums;
2. Kvalitatīva, daudzveidīga, veselīgu un pilsētniecisku dzīvesveidu veicinoša apstādījumu struktūra un publiskā ārtelpa;
3. Līdzsvarota satiksmes infrastruktūra un organizācija;

Lai sasniegu izvirzīto mērķi PUBL TmP izstrādas ietvaros jāveic šādi uzdevumi:

- Sniegt skaidru informāciju par aizsargājamajām dabas teritorijām un izmantošanas aprobežojumiem tajās;
- Detalizēt Stratēģijā iestrādātās pamatnostādnes zaļā tīklojuma veidošanai Rīgā atbilstoši RTP mērogam, definējot papildus prasības vienotas apstādījumus struktūras veidošanai apbūves teritorijās un ielu telpā;
- Izveidot pamatnostādnes publisko ārtelpu tīklojuma attīstībai;

Tas nozīmē, ka PUBL TmP jārisina jautājums, kā vēsturiski veidoto publisko ārtelpu un apstādījumu struktūru pilnvērtīgi attīstīt un pielāgot mūsdienu vajadzībām, tajā skaitā jānosaka, kā:

- saglabāt esošās dabas vērtības, arī Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ņemot vērā to rekreācijas potenciālu;
- saglabāt un atjaunot vēsturiskos parkus un dārzus;
- risināt daudzdzīvokļu māju pagalmu revitalizācijas jautājumu;
- veidot jaunas, mūsdienu prasībām atbilstošas publiskās ārtelpas un apstādījumu struktūras iedzīvotājiem sasniedzamā attālumā;
- veidot kvalitatīvu pakalpojumu centru un apkaimju centru publisko ārtelpu un apstādījumu struktūru;
- līdzsvarot satiksmi, nodrošinot iedzīvotājiem patīkamas pārvietošanās iespējas ar kājām un velo;
- mazināt vēsturiski veidoto satiksmes infrastruktūru barjeru efektu.

2. Apstādījumu un publisko ārtelpu klasifikācija un terminoloģija⁵

2.1. Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu galvenās daļas

Rīgas apstādījumu un publiskās ārtelpas pamata struktūra un tās galvenās daļas definētas Stratēģijā. Tās ir:

- zaļās struktūras centri;
- urbānās vides zaļie centri;
- zaļie koridori;
- zaļās takas;
- ūdens vienotā telpiskā struktūra;
- satiksmes infrastruktūra.

Balstoties uz Stratēģijā noteikto, PUBL TmP izvirzītā mērķa un apakšmērķu sasniegšanai ir izstrādāta jauna apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu klasifikācija, iedalot dažādos publiskās ārtelpas elementus (piemēram, parkus, ielas u.c., skatīt nākamo apakšnodaļu) četrās publisko ārtelpu struktūras daļās, kas nodrošina šo elementu savstarpējo sasaisti:

- **dabas un apstādījumu teritorijas** – atbilstoši RTP2006-2018 un pašvaldības lēmumiem noteiktās zaļās teritorijas;
- **apbūves teritorijas** – zaļās infrastruktūras teritoriju kategoriju papildina apbūves teritorijas ar lielu apstādījumu īpatsvaru, piemēram, savrupmāju apbūves zonas, priekšpagalmi, daudzdzīvokļu ēku pagalmi (tostarp, koplietošanas pagalmi) u.tml.;
- **aktivitāšu centru teritorijas** – īpašas zonas ar specifiskām publiskās ārtelpas funkcijām un raksturu, piemēram, apkaimes centri;
- **satiksmes teritorijas** – daļa satiksmes infrastruktūras teritoriju klasificējas kā nozīmīgi publiskās ārtelpas sistēmas elementi (bet ne visas, jo par tādām nevar uzskatīt dzelzceļa trases, B kategorijas ielas, u.tml. primāri transporta satiksmei paredzētas teritorijas).

2.2. Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu elementi

Apstādījumu un publisko ārtelpu struktūras elements – teritoriju kategorija, kas ietilpst noteiktā apstādījumu un publisko ārtelpu struktūras daļā, ir attēlota tematiskajā plānojumā un kam ir izstrādāti specifiski izmantošanas nosacījumi.

Apstādījumu un publisko ārtelpu struktūras elementi noteikti, izvērtējot šādu informāciju:

- topogrāfiskās kartes informāciju un izlases apsekojumus (precizējot izmaiņas, kas nav atspoguļotas topogrāfiskajā kartē);
- teritorijas plānojumā – zonējuma priekšlikumu (dabas un apstādījumu teritorijas, ielu klasifikācija, apbūves teritorijas);
- RTP2006-2018 ietvertās shēmas (“Apstādījumu un dabas teritoriju struktūra” u.c.);
- pētījumu “Priekšlikumi apdzīvojuma struktūras un tās elementu, kā arī pilsētvides attīstībai un kvalitātes paaugstināšanai”, RDPAD, SIA “Grupa93”, 2014.g. (esošās dzīvojamās apbūves teritorijas un to saistība ar transporta infrastruktūru);
- pētījumu “Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju telpiskās struktūras izstrāde”, RDPAD, SIA “Grupa93”, 2015.g. – pakalpojumu

⁵ 2., 3. un 4.nodaļa sagatavota balstoties uz projektā “Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tematiskā plāna izstrāde” ietverto informāciju (izstrādājis SIA „Grupa93” pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma saskaņā ar 12.10.2016.līgumu Nr. DA-15-93-lī)

centru publiskā ārtelpa;

- Citus tematiskos plānojumus – (Mājokļu attīstības TmP, Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP, Ūdens teritoriju un krastmalu TmP, Ainavu TmP u.c.).

Apstādījumu un publisko ārtelpu struktūras elementi attēloti kartē “Apstādījumu un publisko ārtelpu pamatstruktūra” (1. pielikums). Balstoties uz šo karti tiek atvasināts RTP2030 ietveramais publisko ārtelpu un apstādījumu teritoriju funkcionālais zonējums.

2.3. Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu terminoloģija

Dabas un apstādījumu teritoriju elementi

Mežaparks – labiekārtota, sabiedriski nozīmīga un publiski izmantojama (atpūtas, sporta, tūrisma un tml. mērķiem) ar kokaudzi (mežu) apaugusi teritorija, kam ir īpaši izveidota infrastruktūra un kam nepieciešama regulāra kopšana un atjaunošana, saglabājot vai uzlabojot teritorijas estētisko, ainavisko un kultūrvēsturisko vērtību. Mežaparka galvenais ainavas elements ir mežs, kur saglabāti dabiskie augšanas apstākļi.

Parks – sabiedriskas nozīmes apstādījumu objekts, kurš ir lielāks par 1 ha un, kam ir īpaši izveidota infrastruktūra un nepieciešama regulāra kopšana un atjaunošana, saglabājot vai uzlabojot teritorijas estētisko, ainavisko un kultūrvēsturisko vērtību.

Skvērs – labiekārtota teritorija ar platību līdz 1 ha, kura paredzēta gājēju kustībai, īslaicīgai atpūtai un pilsētvides kvalitātes paaugstināšanai.

Dabas teritorija – mežs, purvs, pļava un citas neapbūvētas, ar dabisku vai daļēji dabisku veģetāciju klātas teritorijas, kas nav labiekārtotas vai kuru labiekārtojuma pakāpe ir neliela. Dabas teritoriju galvenās funkcijas – pilsētvides kvalitātes un mikroklimata uzlabošana, brīvdabas rekreācija, pilsētainavas bagātināšana.

Īpaši aizsargājama dabas teritorija – ģeogrāfiski noteikta platība, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidota, aizsargāta un apsaimniekota. Īpaši aizsargājamo teritoriju izveidošanas nolūki:

- aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.);
- nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību;
- saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas⁶.

Pludmale – jūras karsta sauszemes daļa starp ūdens līmeni un vietu, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija. Pludmale ir publiski pieejama teritorija, kas paredzēta atpūtai pie jūras.

Krastmala, ūdensmala – publiski pieejama sauszemes josla gar virszemes ūdensobjekta krastu. Krastmala ietver tauvas joslu (dabisko vai projektēto) visā tās platumā, krastmalas apstādījumus un, ja ūdensobjektam pieguļ iela, tad arī tās teritoriju sarkano līniju robežās.

Peldvieta – peldēšanai paredzēta peldvietu higiēnas prasībām atbilstoša vieta, kas atrodas jūras piekrastē vai pie iekšzemes ūdeņiem un kas ietver noteiktu labiekārtotu sauszemes daļu un peldvietas ūdens daļu, ko cilvēki izmanto atpūtai peldsezonas laikā⁷.

⁶ Definīcija ir noteikta likumā “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”.

⁷ Ūdens apsaimniekošanas likuma 1.panta 13¹ punkts.

Pastāvīgais ģimenes dārziņš – ģimenes dārziņš ir teritorija, kuru izmanto dārzkopībai – sakņu, ogu u.tml. dārzu ierīkošanai. Pastāvīgie ģimenes dārziņi noteikti kā atsevišķa dabas un apstādījumu teritorijas funkcionālās zonas apakšzona un ir pastāvīga izmantošana visu RTP2030 darbības laiku. Pastāvīgajos ģimenes dārziņos atļauts būvēt dārza mājas.

Kapsēta – teritorija, kas paredzēta mirušo apbedīšanai un ar to saistīto būvju - kapliču, krematoriju, kolumbāriju, saimniecības ēku, žogu un citas kapsētās nepieciešamās infrastruktūras būvniecībai.

Dzīvnieku kapsēta – teritorija lolojumdzīvnieku apbedīšanai, atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 29.septembra noteikumiem Nr.1114. “Noteikumi par dzīvnieku kapsētu iekārtošanas, reģistrācijas, uzturēšanas, darbības izbeigšanas un likvidēšanas kārtību un aizsargjoslu noteikšanas metodiku ap dzīvnieku kapsētām”.

Apbūves teritoriju ārtelpa

Savrupmāju apbūves teritorijas ārtelpa – ārtelpa Savrupmāju apbūves teritorijās – privāti pagalmi un dārzi.

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas ārtelpa – ārtelpa Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijās - privāti pagalmi un dārzi.

Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas ārtelpa – daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritoriju ārtelpa – pagalmi zemesgabalos, kuros atrodas ēkas vai ēkām funkcionāli nepieciešamajos zemesgabalos (atbilstoši MK 2015. gada 8. septembra noteikumu Nr. 522 “Privatizējamai dzīvojamai mājai funkcionāli nepieciešamā zemes gabala noteikšanas kārtība”).

Jauktas centra apbūves teritorijas ārtelpa un publiskās apbūves teritorijas ārtelpa – ārtelpa Jauktas centra apbūves teritorijās un Publiskās apbūves teritorijās, atkarībā no konkrētās apbūves veida var būt publisko ēku priekšpagalmi, pagalmi, galveno ieeju priekšlaukumi, transportlīdzekļu stāvlaukumi, u.tml., atkarībā no objektu veida; dzīvojamās apbūves privātā vai daļēji privātā ārtelpa (teritorija, kas nav slēgta sabiedrībai) – pagalmi, dārzi, u.tml.

Rūpniecības apbūves teritorijas ārtelpa un Tehniskās apbūves teritorijas ārtelpa – ārtelpa Rūpniecības apbūves teritorijās, tehniskās apbūves teritorijās – ražošanas teritorijas, tehniskās apbūves teritorijas, pagalmi, laukumi.

Pagaidu ģimenes dārziņš – ģimenes dārziņš ir teritorija, kuru izmanto dārzkopībai – sakņu, ogu u.tml. dārzu ierīkošanai. Pagaidu ģimenes dārziņš ir teritorijas pagaidu izmantošana līdz pamatizmantošanas uzsākšanai.

Pagalma ģimenes dārziņš – ģimenes dārziņš ir teritorija, kuru izmanto dārzkopībai – sakņu, ogu u.tml. dārzu ierīkošanai. Pagalmu ģimenes dārziņus atļauts ierīkot daudzdzīvokļu ēku pagalmu teritorijā.

Aktivitāšu centru teritorijas

Apkaimes centrs – vieta, kas reprezentē apkaimes identitāti un stiprina apkaimes iedzīvotāju piederības sajūtu savai apkaimei dzīvesvietas tuvumā.

Pilsētas nozīmes pakalpojumu centrs – liela mēroga tirdzniecības un pakalpojumu objekts vai teritorija, kurā pieejams visplašākais ikdienā nepieciešamo preču un/vai pakalpojumu spektrs.

Šķērsojamais kvartāls – teritorija lielmēroga dzīvojamās apbūves kvartālā, kurā saglabājama vai veidojama gājējiem ērta pārvietošanās, nodrošinot šķērsošanas iespējas.

Daudzdzīvokļu māju koplietošanas pagalms – koplietošanas infrastruktūras daļa. Kā daudzdzīvokļu māju koplietošanas pagalmi tematiskajā plānojumā ir noteikti dzīvojamām ēkām nepiesaistītie zemesgabali (pašvaldības zemesgabali), ko iespējams izveidot un ierīkot kā kopēju rekreācijas teritoriju vairāku māju iedzīvotājiem (kvartālam, māju grupai, u.tml.).

Tematiskais parks – atpūtas, izklaides un izglītojošu parku veids, kura noformējums (ēkas, to dizains, personāla tērps, tirdzniecības vietas un preces) un piedāvātās izklaides (atrakcijas, ēdieni, dzērieni) vai izglītojoši pasākumi atbilst kādai tēmai — parasti literārai, vēsturiskai vai ģeogrāfiskai.

Atrakciju parks – brīvdabas parks vai īpaši veidota sabiedriskās atpūtas vieta ar dažādiem laika kavēkļiem un izklaidēm.

Satiksmes teritorijas

Transporta iela – B, C, D kategoriju ielas ar dominējošo autotransporta savienošanas funkciju dažādu pilsētas rajonu savstarpējai savienošanai, izejai uz ārpilsētas ceļiem, kā arī kravu pārvadāšanai. Pie transporta ielām var pieskaitīt arī rūpniecisko rajonu un Rīgas brīvostas iekšējās E kategorijas ielas. No transporta ielām nav tiešas piekļuves blakus esošajām dzīvojamām un publiskās apbūves teritorijām.

Publiskās ārtelpas pamatstruktūru savienošās ielas – ielas, kas savstarpēji savieno publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementus (piemēram, dabas un apstādījumu teritorijas, apkaimju centrus, pilsētas pakalpojuma centrus) un pilda publiskās ārtelpas sistēmas karkasa lomu. Tai skaitā dzīvojamās ielas vai ielas ap kurām koncentrējas dažādas publiskās funkcijas (piemēram, tirdzniecības ielas pilsētas vai apkaimes nozīmes pakalpojumu centros).

Barjeras šķērsojums – vieta (mezgls) aktīvā transporta zonā, kur jānodrošina ērta šķērsošana gājējiem, bet pašlaik tādas nav. Tie lielākoties ir B (vai C) kategorijas ielu posmi vai mezgli, kā arī dzelzceļa līnijas.

Ievadi Rīgā – areāli ap galvenajiem autotransporta ievadiem Rīgā – vietas, kur ar dažādiem vides dizaina u.c. paņēmieniem jāuzsver Rīgas vārtu motīvs – Rīgas robeža, iebraukšana pilsētā.

Brīvības ceļš – Rīgas telpiskās struktūras galvenā ass ielu tīklā: Brīvības gatve no Rīgas robežas – Brīvības iela – Brīvības bulvāris – Kaļķu iela – Uzvaras bulvāris (līdz Uzvaras parkam).

Gājēju ceļi – gājēju ielas, kā arī ielas ar ērtu un aktīvu veloinfrastruktūru un augstas kvalitātes labiekārtojumu (gājēju ielas, promenādes, pastaigu ceļi, veloceļi (ar joslām gājēju kustībai), laukumi, pasāžas u.tml.).

Apstādījumu josla gar ielu – publiski pieejama apstādījumu teritorija joslā starp ielas sarkano līniju un būvlaidi.

Dzelzceļa teritorija – teritorija dzelzceļa zemes nodalījuma joslā.

Citi apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu jēdzieni

Apvienotā satiksmes telpa – iela, laukums, krustojums vai cita transporta teritorija, kur nav atdalītas atsevišķas zonas dažādiem satiksmes dalībniekiem (gājējiem, velosipēdistiem un autotransportam). Prioritāte šādās teritorijās ir gājējiem. Apvienotās satiksmes telpas ierīkošana paredzēta kā satiksmi nomierinošs, drošību, vides pieejamību un transporta teritorijas dizaina kvalitāti uzlabojošs paņēmieni.

Apzaļumota siena – siena, kurai piestiprināts vītņprežģis jeb cits auga balsts vai uz sienas izveidota atbalsta konstrukcija, kas notur augu, piemēram, pieclapu mežvīnu.

Laukums – teritorija, ko izmanto sabiedriskiem nolūkiem, tai skaitā publiskiem pasākumiem, un kur var būt ierobežota transporta satiksme.

Lielmēroga dzīvojamās apbūves rajons (kvartāls) – padomju laikā kompleksi, atbilstoši vienotam projektam (tostarp, detālplānojumam) veidots daudzstāvu daudzdzīvokļu tipveida ēku kvartāls vai kvartālu grupa (mikrorajons) ar kopīgu publisko ārtelpu.

Pasāža – atklāta vai apjunta publiski pieejama vai daļēji publiski pieejama iekškvartāla telpa (galerija), kas savieno kvartālu aptverošās ielas un pilda arī gājēju ielas funkcijas.

Promenāde – plaša gājēju iela (bieži – ūdensobjekta krastmalā) ar apstādījumiem, soliņiem, strūklakām, skulptūrām, mūzikas paviljoniem, suvenīru un atspirdzinājumu kioskiem u. tml. Iespējams apvienota ar veloceļu.

Vairākpakāpju stādījumi – stādījumi, kurus veido no dažāda augstuma augiem:

divpakāpju stādījumos pirmo pakāpi veido no kokiem, otro pakāpi no krūmiem un/vai ziemcietēm. Pirmo pakāpi var veidot arī no lieliem krūmiem, otro pakāpi no zemiem krūmiem un/vai puķu stādījumiem. Stādījumu platums ir vismaz viens metrs katrai pakāpei.

trīspakāpju stādījumos pirmo pakāpi veido no lielajiem kokiem - piemēram, bērziem vai kļavām, otro pakāpi no lieliem krūmiem – piemēram, ceriņiem, kalnu priedes un trešo no lielām ziemcietēm vai maziem krūmiem – piemēram, klinšrozītēm, spirejām u.tml. Stādījumu platums ir vismaz viens metrs katrai pakāpei.

Veloceļš – braukšanai ar velo izbūvēts ceļš.

Velojosla – braukšanai ar velo paredzēta un atbilstoši apzīmēta (marķēta) josla ielas brauktuves daļā.

Zaļā siena – dzīvo augu modulāra, uz tekstila bāzes veidota vai cita konstruktīva risinājuma siena, kur augi aug sienas konstrukcijā iebūvētos podos, kabatās, u.tml. Siena ir vairāku augu sugu kopums, augu kombinācijas un dizaina risinājumi atkarīgi no konkrētās vietas rakstura. Ja siena ir grūti aizsniedzamās vietās, piemēram, vertikālā zaļā siena ir vairāku m augstumā tā aprīkojama ar automātisko laistīšanas sistēmu. Modulārās zaļās sienas pamatā ir vairāku vertikālo moduļu kopums, kas ir augstas kvalitātes un izturības konstrukcija. Tekstila zaļās sienas pamatā ir konstrukcija veidota no sintētiska tekstīlija.

3. Apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu elementu raksturojums, funkcionālais zonējums un nosacījumi

Apstādījumu struktūras un publiskās ārtelpas sistēmas plānošanā un attīstībā uzsvars liekams uz pamatstruktūrā iekļauto daļu savstarpējo savienojamību, kuras mērķis ir īstenot Stratēģijā noteikto ideju par ērtu, drošu un patīkamu pārvietošanos pilsētvidē. Savienojumi veidojami, balstoties uz pamatstruktūrā iekļautajām dabas un apstādījumu teritorijām, tās savienojot ar ielu un gājēju ceļu koridoriem caur dzīvojamās apbūves teritorijām un gājēju pārējām pār intensīvas kustības ielām pie pilsētas līmeņa pakalpojumu centriem, apkaimju centros un zaļajos centros. Citi nozīmīgākie savienojumu veidi: ūdensmalas un krastmalas, to savienojumi ar ielu tīklu, mājokļa un citām apbūves teritorijām; pārvadi pāri transporta infrastruktūras radītajām barjerām.

Apstādījumu struktūras un publiskās ārtelpas pamatstruktūra attēlota 1. pielikumā esošajā plānojumā “Apstādījumu struktūras un publiskās ārtelpas pamatstruktūra”.

Nosacījumi, kas iekļaujami jaunajā Rīgas teritorijas plānojumā apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu attīstības nodrošināšanai ir izstrādāti, pamatojoties uz Apstādījumu un publisko ārtelpu pamatstruktūru un tajā definētajiem elementiem, izvērtējot esošo situāciju un sasniedzamos mērķus.

3.1. Dabas un apstādījumu teritorijas funkcionālajā zonējumā

3.1.1. Mežaparks

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Stratēģijā definēts, ka mežaparki un parki ir viena no nozīmīgākajām apstādījumu un publisko ārtelpu pamatstruktūras komponentēm:

“(157§) Bioloģiskos centrus⁸ veido meži, lielie pilsētas nozīmes parki, mežaparki vai to koncentrācijas vietas. Šie centri ir daudzfunkcionāli, un tiem ir liela nozīme pilsētas iedzīvotāju un viesu rekreācijas nodrošināšanā, vides piesārņojuma samazināšanā, pilsētas mikroklimata uzlabošanā, bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanā un pilsētas koptēla veidošanā”.

3.1. att. Kultūras un atpūtas parks “Mežaparks”, pludmale. Avots: <https://www.riga.lv> un aleja. Avots: <http://www.inyourpocket.com/riga/Mezaparks>.

⁸ Stratēģijas shēmā “Dabas teritoriju attīstības vadlīnijas” atzīmēti kā zaļie centri.

Mežaparki ir sabiedrībai nozīmīgas dabas un apstādījumu teritorijas, tostarp, kultūrvēsturiskās teritorijas ar salīdzinoši augstu rekreatīvas izmantošanas intensitāti, kuras labiekārtojuma risinājumi vienlaikus respektē meža ekosistēmu, tās ekoloģiskās un estētiskās kvalitātes.

Jāatzīmē, ka katrs mežaparks un parks ir unikāls un katram ir nepieciešams sava attīstības programma un nosacījumi, atbilstoši tā raksturīpašībām. Piemēram, kultūras un atpūtas parka “Mežaparks” nozīmīga attīstības komponente ir degradēto teritoriju revitalizācija, kuru attīstībai sniegti priekšlikumi Mežaparka lokālplānojumā.

Plānošanas mērķi:

- pilsētas līmeņa rekreācijas telpas pieejamības un pārklājuma uzlabošana;
- vides kvalitātes un mikroklimata uzlabošana;
- dabas vērtību saglabāšana;
- pilsētvides estētiskās kvalitātes uzlabošana, pilsētas tēla veidošana.

Uzdevums RTP2030

Noteikt mežaparkus kā atsevišķu dabas un apstādījumu teritoriju apakšzonu, kur galvenais teritorijas izmantošanas veids ir labiekārtota publiskā ārtelpa (24001). Kā papildizmantošanas veidus noteikt:

- tirdzniecības un pakalpojumu objektu apbūve (12002): tirdzniecības kioski, paviljoni, stendi, kafejnīcas, restorāni, sporta, u.tml., inventāra nomas punkti;
- kultūras iestāžu apbūve (12004): brīvdabas estrādes, izstāžu zāles, deju grīdas;
- sporta būvju apbūve (12005): sporta laukumi, trases ar cieto vai mīksto segumu.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Atļautais labiekārtojums:

- gājēju un velo ceļi;
- laipas;
- kāpnes, tiltiņi un takas;
- soli, galdi, citas parka mēbeles;
- atkritumu urnas;
- norādes, informācijas zīmes un stendi;
- lapenes, nojumes, terases;
- skatu platformas un skatu torņi, skatu vietas;
- piebrauktuves, transporta līdzekļu stāvvietas;
- pikniku vietas;
- publiskās tualetes;
- bērnu rotaļu konstrukcijas;
- brīvdabas sporta konstrukcijas (laukumi un iekārtas atpūtas un fizisku aktivitāšu nolūkiem);
- peldvietās – arī ģērbtuves, pludmales sporta spēļu konstrukcijas;
- ūdeņu krastmalās – arī ūdenstransporta piestātnes;
- funkcionāli un dekoratīvi vides dizaina elementi;
- minimālais nepieciešamais labiekārtojums mežaparkā ir soli īslaicīgai atpūtai, celiņu apgaismojums, atkritumu urnas, transportlīdzekļu stāvvietas un publiskās tualetes pie galvenajām ieejām. Šo elementu skaitu un izvietojumu nosaka mežaparka projektā vai detālplānojumā, veicot paredzamā apmeklētāju skaita aplēses.

Minimālais meža (meža zemes) īpatsvars mežaparkā ir vismaz 50% no mežaparka kopējās teritorijas.

Apbūve atļauta vienīgi mežaparka pamatfunkciju nodrošināšanai; pamatfunkcijas nosaka mežaparka projektā, detālplānojumā vai lokālplānojumā.

Atsevišķu labiekārtojuma elementu un ēku būvniecībai izstrādā būvprojektu (labiekārtojuma projektu), mežaparka kompleksai pārbūvei, tostarp ēku kompleksu veidošanai izstrādā detālplānojamu.

Apbūves parametrus, būvju novietnes, prasības vienotam būvju dizainam nosaka detālplānojumā.

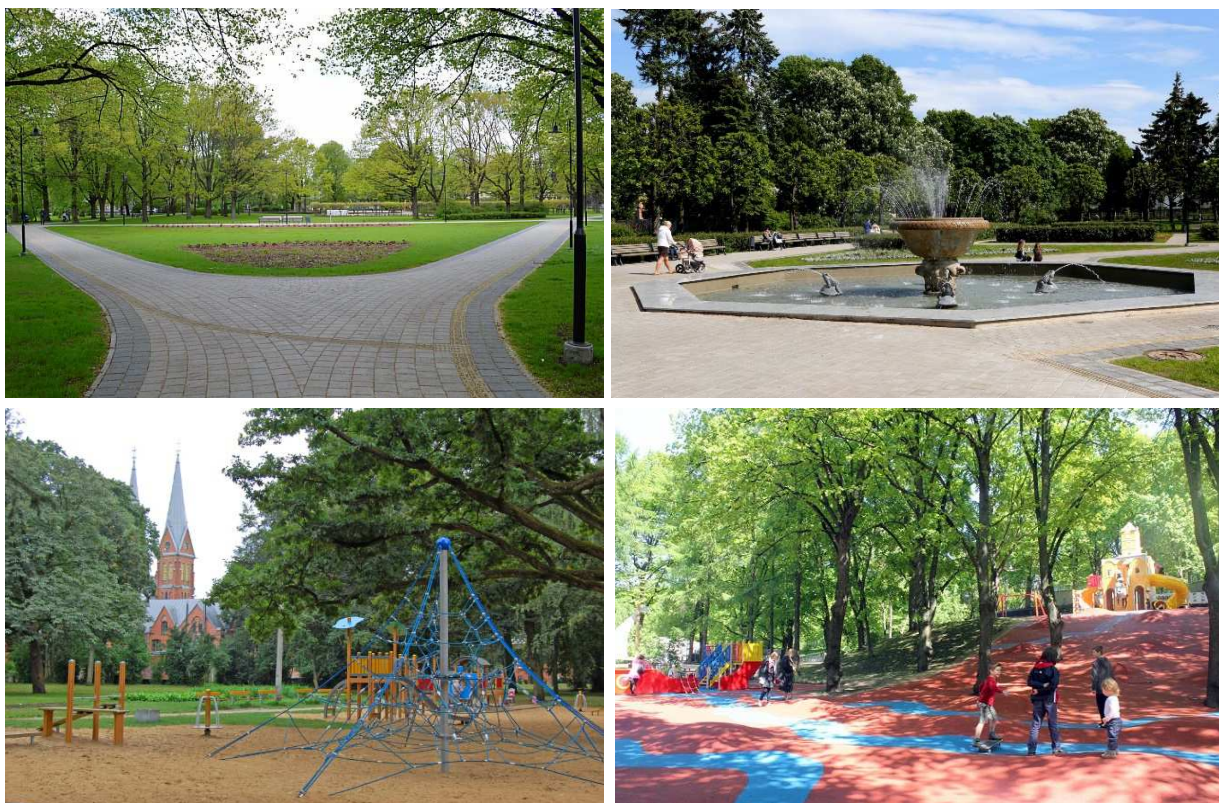
Veicot mežaparka apmeklētājiem nepieciešamo transportlīdzekļu stāvvietu nodrošinājuma aprēķinu, papildus var ņemt vērā publiski pieejamu transportlīdzekļu stāvvietu esamību 500 m rādiusā no objekta.

Citas prasības mežaparka ierīkošanai (tostarp, ārpus meža zemēm) nosaka, atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 5.marta noteikumiem Nr.123 "Noteikumi par parku un mežaparku izveidošanu mežā un to apsaimniekošanu".

Mežaparks ir uzskatāms par ierīkotu tad, kad ir pieņemti tā apsaimniekošanas noteikumi.

3.1.2. Parks

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

3.2. att. Vēsturiskie parki "Ziedoņdārzs" (abi att. augšējā rindā). Avots: <https://www.riga.lv>, "Miera dārzs". Avots: <http://www.photoriga.com> un "Grīziņkalns". Avots: <https://www.riga.lv>

Atbilstoši Stratēģijai mežaparki un parki ir viena no nozīmīgākajām apstādījumu un publisko ārtelpu pamatstruktūras komponentēm. PUBL TmP ir fiksēti esošie un plānotie parki, īpaši atzīmējot vēsturiskos parkus, kas ir noteikti kā atsevišķi kultūras pieminekļi.

Plānošanas mērķi:

- apkaimes un pilsētas līmeņa rekreācijas telpas pieejamības un pārklājuma uzlabošana;
- vides kvalitātes un mikroklimata uzlabošana;
- dabas vērtību saglabāšana;
- pilsētvides estētiskās kvalitātes uzlabošana, pilsētas tēla veidošana.

Uzdevums RTP2030

Noteikt parkus kā atsevišķu dabas un apstādījumu teritoriju apakšzonu ar galveno teritorijas izmantošanas veidu labiekārtota publiskā ārtelpa (24001). Kā papildizmantošanas veidus noteikt:

- tirdzniecības un pakalpojumu objektu apbūve (12002): tirdzniecības kioski, paviljoni, stendi; kafejnīcas, restorāni;
- kultūras iestāžu apbūve (12004): brīvdabas estrādes, izstāžu paviljoni;
- sporta būvju apbūve (12005): sporta laukumi, trases ar cieto vai mīksto segumu.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Apbūves parametri papildizmantošanām:

- maksimālais apbūves blīvums – 3% no parka kopējās teritorijas;
- maksimālais apbūves augstums – 6 metri

Citi noteikumi:

Atļautais labiekārtojums:

- gājēju un velo ceļi;
- laipas;
- kāpnes, tiltiņi un takas;
- soli, u.c. ārtelpas mēbeles;
- atkritumu urnas;
- norādes, informācijas zīmes un stendi;
- lapenes, nojumes, terases;
- piebrauktuves, transporta līdzekļu stāvvietas;
- pikniku vietas;
- publiskās tualetes;
- bērnu rotaļu konstrukcijas, rotaļlaukumi;
- brīvdabas sporta konstrukcijas (laukumi un iekārtas atpūtas un fizisku aktivitāšu nolūkiem);
- dekoratīvi vides dizaina elementi (strūklakas, pieminekļi, u.tml.).

Minimālā stādījumu teritorijas platība jaunveidojamā parkā: 60% no parka kopējās teritorijas.

Minimālais funkciju klāsts parkā: rekreatīvā (mierīgā, īslaicīgā atpūta), komunikatīvā (gājēju un velosipēdistu kustība), estētiskā un ekoloģiskā funkcija.

Minimālais nepieciešamais labiekārtojums jaunveidojamā parkā ir soli, celiņu apgaismojums, atkritumu urnas, vismaz viena publiskā tualete un transportlīdzekļu

stāvvietā. Labiekārtojuma elementu izvietojumu un skaitu nosaka parka projektā, veicot paredzamā apmeklētāju skaita aplēses.

Pārbūvējot esošu parku un attīstot jaunas funkcijas un labiekārtojumu, piemēram, ierīkojot bērnu rotaļu laukumu vai skrituļošanas laukumu, stādījumu platību pieļaujams samazināt ne vairāk kā par 10% no parka kopējās teritorijas.

Apbūve atļauta vienīgi parka pamatfunkciju nodrošināšanai; pamatfunkcijas nosaka parka projektā.

Vēsturiska parka pārbūvei, kurā paredzēts parkā attīstīt jaunus izmantošanas veidus, risinājuma pamatojumam izstrādā detālplānojumu.

Parka pārbūves projekta vai detālplānojuma sastāvā veic šādas izpētes:

- parka funkcionālo izpēti (auditu), lai novērtētu nepieciešamību attīstīt parkā jaunas funkcijas, tostarp, papildināt labiekārtojumu vai arī samazināt funkciju klāstu (gājēju plūsmas, vienlaicīgie apmeklētāji, nodarbes, u.tml);
- bioloģiskās daudzveidības izpēti;
- dendroloģisko izpēti;
- kultūras mantojuma izpēti.

Papildus prasības parku veidošanai un pārbūvei ārpus meža zemēm:

- zemes vienības vēsturiskajos parkos aizliegts dalīt;
- parka – kultūras pieminekļa pārbūves projektiem saņem VKPAI nosacījumus;
- parka – kultūras pieminekļa izbūves (pārbūves) darbus atļauts uzsākt, kad saņemta VKPAI atļauja;
- koku ciršanu parkā veic atbilstoši normatīvo aktu (arī pašvaldības saistošo noteikumu) prasībām;
- parks vai tā daļa ir uzskatāma par izveidotu, ja parks kopumā vai tā būves kārtā ir pieņemta ekspluatācijā un pašvaldības dome ir izdevusi parka apsaimniekošanas noteikumus, kuros nosaka:
- parka teritoriju (teritorijas robežas);
- parkā sastopamās aizsargājamās vērtības, tai skaitā:
- dendroloģiskās vērtības (vietējo un citzemju sugu kokaugus, kas ir izcili sava taksona – sugas, pasugas, varietātes, formas, klona vai šķirnes – eksemplāri) saskaņā ar ieteikumiem dendrologa un sertificēta kokkopja (arborista) atzinumā, ja tāds ir saņemts;
- īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamās biotopus;
- kokus ar lielām (vairāk nekā 50 centimetru diametrā) putnu ligzdām, liela apmēra dobumainus vai bioloģiski vecus kokus, tai skaitā kokus, kuru apkārtmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla ir lielāks par diviem metriem;
- kultūrvēsturiskās vērtības;
- parka apsaimniekošanas nosacījumus, tai skaitā:
- stādījumu regulārai kopšanai un atjaunošanai;
- koku un krūmu vainagu regulārai kopšanai un veidošanai;
- nokaltušu koku un stubeņu nociršanai un kritalu aizvākšanai, ja tie apdraud cilvēku un parka būvju, izklaides elementu, mazo arhitektūras formu drošību un ir pretrunā ar konkrētā parka funkcijām;
- parka teritorijas kopšanai, tai skaitā atkritumu savākšanai;
- parka funkcionēšanai nepieciešamo būvju, izklaides elementu, mazo arhitektūras formu uzturēšanai labā tehniskā stāvoklī, lai nodrošinātu to ekspluatācijas vai lietošanas drošumu un higiēniskumu, nekaitīgumu cilvēku veselībai un videi;

- parka teritorijā esošo ūdenstilpju optimālam hidroloģiskajam režīmam, meliorācijas sistēmu uzturēšanai un kopšanai;
- kultūras pieminekļu aizsardzības prasības, ja parka teritorija skar valsts aizsargājamu kultūras pieminekli vai tā aizsardzības zonu;
- prasības dabas vērtību saglabāšanai, ievērojot parka ierīkošanas ieceri un labākos risinājumus īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu saglabāšanai;
- informatīvo zīmju izgatavošanas un izvietojanas nosacījumus;
- citus nosacījumus parka apsaimniekošanai un aizsardzībai;
- parkā sastopamās vērtības aizsargā, neapdraudot cilvēku drošību un ievērojot parka izveides principus;
- lai, neapdraudot cilvēku drošību, nodrošinātu tādu koku saglabāšanu, kuru apkārtmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla ir lielāks par diviem metriem, ne retāk kā reizi 10 gados pašvaldība vai parka apsaimniekotājs, pieaicinot sertificētu kokkopi (arboristu), novērtē šo koku stāvokli.

3.1.3. Skvērs

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

3.3. att. “Aleksa skvērs” (Sarkandaugavas centrā, Tiltā un Alekša ielu krustojumā). Avots: <http://fineyoungurbanists.tumblr.com>.

Skvēri ir svarīga Stratēģijā noteikto Zaļo koridoru struktūras daļa (punktveida elementi). To galvenās funkcijas ir rekreācijas un pilsētas tēla veidošanas funkcija, mazāka – ekoloģiskā funkcija.

Plānošanas mērķi:

- rekreācijas telpas vienmērīga pārklājuma un pieejamības uzlabošana (esošo skvēru saglabāšana un jaunu veidošana);

- sociālo un kultūras vērtību nodrošināšana;
- ainavas veidošana (vizuālā ainava);
- ekoloģiskās funkcijas nodrošināšana;
- pilsētvides fiziskās kvalitātes rekreācijas telpās (segumu, labiekārtojuma elementu, apgaismojuma, pazemes komunikāciju, apstādījumu) uzlabošana.

Skvēru plānošanas uzdevumi atšķirsies, atkarībā no katras vietas unikalitātes. Līdz ar to tie izstrādājami, veicot vispusīgu situācijas vērtējumu.

Uzdevums RTP2030

RTP2030 skvērus kā dabas un apstādījumu teritorijas nenosaka, ņemot vērā to paredzēto platību līdz 1ha. Skvērs ir atļauts visās funkcionālajās zonās.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Skvērus atļauts veidot visās apbūves teritorijās (funkcionālajās zonās).

Teritorijas plānojumā jāizvērtē iespēja ietvert nosacījumus dabas teritoriju pārveidošanai par skvēriem (kritēriji, piemēram – izvietojums pilsētvidē, apbūves teritoriju tuvums, teritorijas platība, īpašumu piederība u.tml.).

Aizliegts mainīt esošo skvēru izmantošanas veidu. Izņēmuma gadījumā iespējama skvēra pārbūve, ja tā ir pamatota detālplānojumā. Detālplānojumā izvērtē rekreācijas teritoriju nodrošinājumu apkaimē – teritoriju pārklājumu (300m rādiusā) un pieejamību iedzīvotājiem (rekreācijas teritoriju platību uz iedzīvotāju skaitu).

Skvēru ierīko atbilstoši labiekārtojuma projektam.

Skvēra labiekārtojumu izvēlas, atbilstoši pilsēt būvnieciskajai situācijai un funkcijām (tikai mierīgā atpūta un gājēju kustība; rotaļu un aktīvās atpūtas laukumi, u.tml.).

Skvērā ierīko apstādījumus, bet to īpatsvars un veids nav limitēts (risinājumu izstrādā projektā).

Minimālais labiekārtojums:

- soli;
- atkritumu tvertnes;
- ārtelpas apgaismojums;
- gājēju celiņi / gājēju kustības zonas;
- lielos skvēros, kuros ir arī stacionāras aktivitātes, nepieciešama tualete, velonovietnes.

Lai nodrošinātu apstādījumu un rekreācijas teritoriju vienotu tīklojumu, turpmākajā plānošanas procesā izvērtē iespējas veidot jaunus skvērus ar mērķi, nodrošināt publiski pieejamo rekreācijas teritoriju pārklājumu 300m attālumā vienai no otras, īpaši blīvi apbūvētās un apdzīvotās pilsētas daļās, kur ir šādu atpūtas vietu deficīts.

3.1.4. Dabas teritorijas

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

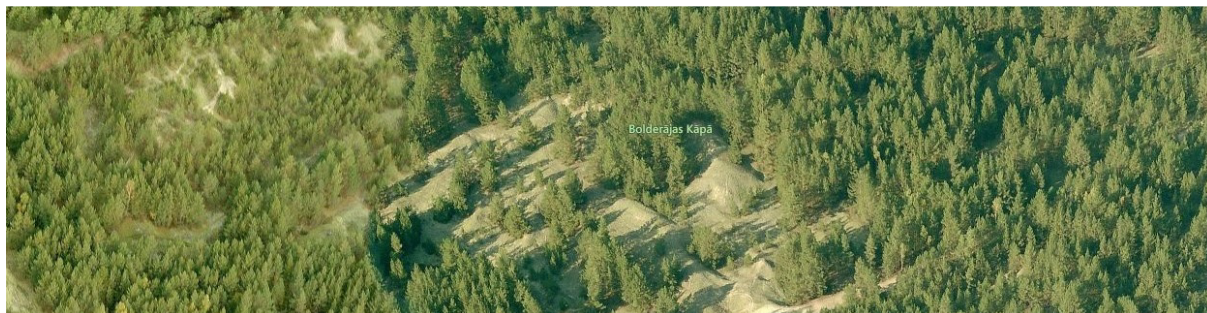
Dabas teritoriju funkcionālajā zonā ietverti meži, purvi, pļavas u.c. teritorijas, kuras:

- klātas ar veģetāciju;
- nav labiekārtotas (vai nav intensīvi labiekārtotas);
- netiek saimnieciski izmantotas;

- vairāku teritoriju veidu galvenā funkcija ir brīvdabas rekreācija.

Šajā funkcionālajā zonā ietilpst arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumu teritorijas, bet tām ir paredzēti papildus nosacījumi – teritorijas ar īpašiem noteikumiem (TIN). Dabas teritorijās, kurām nav aizsardzības statusa paredzēts (atļauts) plašāks labiekārtojuma klāsts nekā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos.

Dabas teritorijas (izņemot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumus), ir iespējams labiekārtot un nemainot statusu iekļaut kopējā brīvdabas atpūtas infrastruktūrā. Veicot detalizētas izpēti un izstrādājot atbilstošu projektu šīs teritorijas jebkuru dabas un apstādījumu teritoriju elementu.

3.4.att. Bolderājas kāpa Kleistos. Avots: Bing map, 2016, <https://www.bing.com/mapspreview>

Plānošanas mērķi:

- bioloģiskās daudzveidības sekmēšana ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām;
- dabas pieminekļu saglabāšana;
- sociālo un kultūras vērtību nodrošināšana: ainavas veidošana (vizuālā ainava);
- augšņu aizsardzība (pret eroziju);
- ūdeņu aizsardzība (kvantitāte un kvalitāte);
- gaisa piesārņojuma mazināšana, mikroklimata uzlabošana;
- pilsētas tēla veidošana.

Uzdevums RTP2030

Dabas teritorijas nosaka kā atsevišķu dabas un apstādījumu teritoriju apakšzonu ar galveno teritorijas izmantošanas veidu publiskā ārtelpa (ar vai bez labiekārtojuma) (24001, 24002) vai mežs īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (21002).

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Citi noteikumi:

Atļautais labiekārtojums:

- gājēju un velosipēdistu celiņi;
- laipas;
- kāpnes, tiltiņi un takas;
- soli, u.c. ārtelpas mēbeles;
- atkritumu urnas;
- norādes, informācijas zīmes un stendi;
- skatu platformas un skatu torņi, skatu vietas;
- piebrauktuves, transporta līdzekļu stāvvietas teritorijas apmeklētājiem.

Kā pagaidu izmantošana atļauta pagaidu ģimenes dārziņu ierīkošana bez apbūves. Atļauta vienīgi dārza instrumentu novietne ar maksimālo apbūves laukumu 5 m².

3.1.5. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Rīgā ir četras īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: Dabas liegums „Jaunciems”; Dabas liegums „Vecdaugava”; dabas liegums Krēmeri; Dabas parks "Piejūra". Stratēģijā tās visas ir noteiktas kā Zaļie centri. Šajā tematiskajā plānojumā (RTP funkcionālā zonējuma priekšlikumā) īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir fiksētas kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem (TIN). Pamatinformācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām ir ietverta 3.1.tabulā.

Tabula 3.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Avots: Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu informatīvā sistēma “Ozols”, informāciju precizēja SIA „Grupa93”

Teritorija	Kategorija	Natura 2000 kods ⁹	Tips	Dibināšanas gads ¹⁰	Platība, ha	Spēkā esošs dabas aizsardzības plāns (ir/nav, laiks līdz kuram apstiprināts)	Aizsardzības un izmantošanas noteikumi
Piejūra	dabas parks	LV0301700	C	1962., paplašināts 1999. ¹¹	1 284 ¹²	Ir, 2019.	MK noteikumi Nr. 204 (2006.)
Vecdaugava	dabas liegums	LV0518300	B	1987.	233	Ir, 2016.	MK noteikumi Nr.264 (2010.)
Jaunciems	dabas liegums	LV0524600	B	1999. (1993.)	332	Nav, iesniegts apstiprināšanai	MK noteikumi Nr.125 (2012.)
Krēmeri	dabas liegums	-	-	1999., (1993.)	15	Ir, 2016.	MK noteikumi Nr.264 (2010.)

Funkcionālo zonējumu un prasības, kas ir jāievēro dabas parka „Piejūra” teritorijā, nosaka MK 2006.gada 14.marta noteikumi Nr.204 „Dabas parka „Piejūra” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, dabas liegumā „Jaunciems” – MK 2012.gada 21.februāra noteikumi Nr.125 „Dabas lieguma "Jaunciems" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Pārējās Rīgas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir spēkā MK

⁹ Latvijas Natura 2000 — Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstu, kodu un tipu nosaka Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (1993.g. ar grozījumiem līdz 2013.g.). Tips:

B tips - teritorijas, kas noteiktas īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai;

C tips - teritorijas, kas noteiktas īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai.

¹⁰ Norādīts gads, kad ĪADT noteikts valsts aizsardzības statuss (iekavās norādīts gads, kad aizsardzības statusu ir noteikusi Rīgas pašvaldība).

¹¹ Dabas liegums “Daugavgrīva” un dabas liegums “Vakarbūļi” iekļauti dabas parkā “Piejūra” 2006. gadā kā dabas lieguma funkcionālās zonas.

¹² Norādīta dabas parka platība Rīgas pilsētas teritorijā.

2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Dabas liegumam „Krēmeri”, dabas liegumam “Vecdaugava” un dabas parkam „Piejūra” ir izstrādāti un spēkā esoši dabas aizsardzības plāni – atbilstoši līdz 2016.gadam, līdz 2026.gadam un līdz 2019.gadam. Dabas liegumam „Jaunciems” dabas aizsardzības plāna darbības laiks ir beidzies 2013.gadā. Pēc RD Mājokļu un vides departamenta pasūtījuma dabas liegumam „Jaunciems” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāni.

Plānošanas mērķi:

- dabas vērtību saglabāšana;
- bioloģiskās daudzveidības nodrošināšana;
- izglītojošā funkcija.

3.5.att. Priežu meži un kāpas dabas parkā “Piejūra”. Avots:
http://www.rigamezi.lv/lv/atputas_iespejas/piejuras_dabas_parks/Piejuras-dabas-parks/

Mikroliegumi TmP ietverti atsevišķā kategorijā. Tā kā mikroliegumu izveidošana un aizsardzības prasības nav teritorijas plānojuma kompetencē, RTP2030 funkcionālā zonējuma priekšlikumā mikroliegumi netiek attēloti.

Uzdevums TRP2030

Noteikt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas kā TIN dabas teritoriju apakšzonā.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Atļautā labiekārtojuma infrastruktūra vispārīgā gadījumā, ja to pieļauj normatīvo aktu prasības:

- celiņi, laipas;
- soli, u.c. ārtelpas mēbeles;
- norādes, informācijas zīmes un stendi;
- skatu platformas un skatu torņi;
- stāvlaukumi;
- cits labiekārtojums, tostarp ēkas un būves saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” prasībām vai teritoriju individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.

Dabas parkā „Piejūra” teritorijas izmantošana un apsaimniekošana notiek atbilstoši dabas aizsardzības plānam un MK 2006.gada 14.marta noteikumiem Nr.204 „Dabas parka

„Piejūra” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Dabas liegumā „Jaunciems” teritorijas izmantošana un apsaimniekošana notiek atbilstoši Ministru kabineta 2012.gada 21.februāra noteikumu Nr.125 „Dabas lieguma „Jaunciems” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Mikroliegumu izmantošana un apsaimniekošana notiek saskaņā ar konkrētajam mikroliegumam noteiktajām aizsardzības un apsaimniekošanas prasībām.

Vietējas nozīmes vietējo un svešzemju sugu dižkoku aizsardzības un uzturēšanas kārtību nosaka Rīgas domes 2015.gada 9.jūnija saistošie noteikumi Nr.154 “Rīgas pilsētas vietējas nozīmes aizsargājamo koku uzturēšanas un aizsardzības saistošie noteikumi”.

Ja paredzēta darbībai nav jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, bet tās īstenošana var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000), tās ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtē pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu, novērtējumam izsniegto programmu un saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, t.sk. Ministru kabineta Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumiem Nr.300 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)”.

3.1.6. Pludmale

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

PUBL TmP kā īpašs dabas teritoriju veids ir noteikta jūras pludmale, ņemot vērā tās unikālās dabas vērtības un specifiskās funkcijas. Rīgas pludmaļu specifiska raksturišķība ir atrašanās īpaši aizsargājamā dabas teritorijā – dabas parkā “Piejūra”. Līdz ar to šīs teritorijas izmantošanā ir jāievēro MK 2006.gada 14.marta noteikumu Nr. 204 “Dabas parka “Piejūra” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” prasības. TmP piedāvāts dalīt pludmali aktīvi izmantotās un ekstensīvi izmantotās daļās, izstrādājot atbilstošas izmantošanas prasības MK noteikumos noteiktajā ietvarā. Pludmales plānošanā jāsabalansē teritorijas dabas aizsardzības mērķi ar daudzveidīgas rekreācijas iespēju nodrošināšanu tajā, jo Rīgas jūras līča pludmale dabas parkā (ārpus tā ir ostas teritorija, kas nav publiski pieejama) ir vienīgā Rīgas pilsētas iedzīvotāju piekļuves vieta jūrai. Prasības šīs teritorijas izmantošanai vērstas uz pludmalei infrastruktūras attīstību, apmeklētāju slodzes ietekmes mazināšanu, un apsaimniekošanas uzlabošanu.

Valsts ilgtermiņa tematiskā plānojuma Baltijas jūras piekrastei izstrādei veiktais apmeklētāju plūsmu novērtējums¹³ liecina, ka Rīgas jūras piekraste ir izteikti orientēta uz vietējo iedzīvotāju atpūtu. To apliecināja 2015.gadā īstenotā pludmales apmeklētāju aptauja – izteikti lielākā daļa atpūtnieku bija no Rīgas, no tās tuvākajām apkaimēm, nedaudz no Pierīgas blakus novadiem. Jūras piekrastes posmu apmeklētības intensitāte bija ļoti atšķirīga. Liela ar apmeklētāju skaitu dienā virs 1000 cilvēkiem uz 1km tā ir Vecāķos un Vakarbuļļu pludmalē. Vidēja šo pludmaļu perifērijā, Mangaļsalas mola apkaimē un Daugavgrīvā. Maza un nenožīmīga – attālākajās, grūti piekļūstamajās vietās. Kopējais vērtētais apmeklējumu skaits Rīgas pludmalēs 2015. gadā – 609297.

¹³Piekrastes plānojuma darba materiāli, VARAM.

http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/tap/lv/?doc=22027

Plānošanas mērķi:

- daudzveidīgas rekreācijas iespēju nodrošināšana (mierīgā, atpūta, aktīvā atpūta, sports;
- antropogēnās slodzes samazināšana un intensīvas izmantošanas negatīvās ietekmes mazināšana (dalījums intensīvi izmantotā un ekstensīvi izmantotā pludmalē);
- dabas vērtību saglabāšana;
- vides kvalitātes saglabāšana / uzlabošana (ūdens piesārņojuma novēršana, atkritumu apsaimniekošana, krastu erozijas novēršana / mazināšana, u.tml.;
- estētiskās kvalitātes nodrošināšana (sezonas būvju arhitektūras formas, vides dizains).

3.6. att. Vecāku pludmale vasarā un ziemā. Foto: I.Karule 2014.g un 2011.g.

Uzdevums RTP2030

Noteikt pludmales kā atsevišķu dabas un apstādījumu teritoriju apakšzonu ar galveno izmantošanas veidu labiekārtota publiskā ārtelpa (24001) un publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma (24002). Labiekārtota pludmali noteikt kā TIN pludmaļu apakšzonā. Labiekārtotām pludmalēm kā papildizmantošanas veidu noteikt:

- tirdzniecības un/vai pakalpojumu objektu apbūve (12002): apbūve, kuru veido vieglu konstrukciju bezpamatu īslaicīgas izmantošanas būves tirdzniecības, sabiedriskās ēdināšanas, būves pludmales inventāra nomas objektiem un citiem atpūtnieku apkalpes objektiem.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Atļautais labiekārtojums:

- soli, u.c. ārtelpas mēbeles;
- laipas;
- atkritumu urnas;
- norādes zīmes.

Nosacījumi labiekārtotām pludmalēm:

Apbūves parametri:

- maksimālais apbūves augstums – 6 m;
- maksimālais apbūves laukums ir 25 m²;
- minimālais attālums starp būvēm – 25 m².

Atļautais labiekārtojums:

- soli, u.c. ārtelpas mēbeles;

- ģērbtuves;
- atkritumu urnas;
- pludmales sporta spēļu un rotaļu konstrukcijas;
- laipas;
- dušas;
- tualetes;
- velosipēdu statīvi;
- norādes;
- informācijas zīmes un stendi;
- lapenes;
- nojumes;
- terases;
- vieglas bezpamatu konstrukcijas brīvdabas sporta spēlēm kultūras un izklaides pasākumiem;
- īslaicīgas lietošanas būves;
- sezonas būves.

Citi nosacījumi:

Aizliegta motorizēto ūdens transportlīdzekļu (peldlīdzekļu, motorlaivu, kuteru, kuģu) atrašanās un izmantošana, izņemot glābšanas dienestu transportlīdzekļus, valsts un pašvaldības organizētajai kontrolei paredzētos transportlīdzekļus, kā arī aktīvai atpūtai paredzētos transportlīdzekļus, kuri izmantojami šim nolūkam atvēlētajās vietās.

Pludmales apkalpes un infrastruktūras objektu aizņemtā platība nedrīkst pārsniegt 10% no labiekārtotās pludmales kopējās teritorijas.

Pludmales tuvumā ierīko auto stāvlaukumu vai stāvvietas (piemēram esošas ielas malā), ar ne mazāk kā 10 vietām.

Ierīkojot pludmales labiekārtojumu, pieņem, ka vienam apmeklētājam nepieciešams ne mazāk kā 5 –10 m² pludmales platības, izņemot teritoriju, ko aizņem pludmales apkalpes un infrastruktūras objekti.

Pludmalē (vismaz pie ieejas) izvieto informācijas stendu, norādot šādas ziņas:

- par piekrastes teritorijas ekosistēmu un dabas jutīgajām un aizsargājamām teritorijām;
- par ūdens kvalitāti;
- kārtības noteikumus, kas regulē pludmalē pieļaujamās aktivitātes un apmeklētāju rīcības;
- regulējumu attiecībā uz mājdzīvnieku atrašanos pludmalē;
- pludmales zonējumu – aktīvā zona, klusās atpūtas zona un ūdenssporta zona;
- atkritumu konteineru lietošanas noteikumus;
- transportlīdzekļu pārvietošanos pludmalē u.tml.

Nav pieļaujams peldūdens kvalitātes apdraudējums no jebkādiem sadzīves vai rūpnieciskiem notekūdeņiem.

Ierīkojot tualetes, jāparedz kanalizācijas sistēma ar notekūdeņu novadīšanu kanalizācijas tīklā vai uz vietējām attīrīšanas iekārtām, vai arī jāizmanto pārvietojamās tualetes.

Izskaloto aļģu apsaimniekošanai jānorisinās saskaņā gan ar apmeklētāju, gan ekosistēmas interesēm. Dabiskais aļģu izskalojums jāpieņem kā normāls līdz brīdim, kad tas rada nopietnas neērtības vai veselības apdraudējuma un ūdens kvalitātes pasliktināšanās risku. Ja ir nepieciešams aļģes savākt un pārvietot prom no pludmales (peldvietas) teritorijas,

uzmanība jāpievērš videi draudzīgai to apsaimniekošanai, ja iespējams izmantojot tās kā mēslojumu vai kompostējot.

Ģērbtuvju, tualesu (arī pielāgotu cilvēkiem ar īpašām vajadzībām), dušas iekārtu un atkritumu konteineru nepieciešamo skaitu pludmalē nosaka atkarībā no pludmales noslogojuma.

Lai aizsargātu piekrastes veģetāciju, apmeklētāju plūsmas regulēšanai ierīkojami gājēju celiņi.

3.1.7. Krastmala, ūdensmala

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Labiekārtotas krastmalas ir atzīmētas atbilstoši Ūdens teritoriju un krastmalu TmP priekšlikumiem. Šajā TmP fiksēti arī labiekārtojamie ūdensobjektu krasti. Tās ir vai var kļūt par pievilcīgākajām atpūtas vietām pilsētniekiem. Nosacījumi plānošanai izstrādāti ar mērķi veidot pievilcīgu rekreācijas vidi, sabalansējot intensīvu izmantošanu ar dabas un vides aizsardzības prasībām.

Plānošanas mērķi:

- gājējiem pievilcīgas telpas veidošana, sasaiste starp objektiem un teritorijām ūdeņu tuvumā;
- rekreācijas iespēju attīstība (mierīgā un aktīvā atpūta)
- dabas vērtību un vides kvalitātes nodrošināšana (ūdeņu piesārņojuma novēršana, antropogēnās sodzes negatīvo seko mazināšana u.c.);
- estētiski augstvērtīgas ainavas un pilsētvides veidošana (apstādījumi, vides dizains).

3.7. att. Labiekārtota Daugavas krastmala Vecmīlgrāvī. Foto: I.Karule 2014.g.

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā dabas teritoriju apakšzonu, labiekārtotas krastmalas atzīmētas ar simboliem.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Atļautais labiekārtojums:

- krasta stiprinājumi;
- pretplūdu dambji esošās apbūves aizsardzībai pret applūšanu. Dambjus veido kā publiski pieejamus pastaigu un velosipēdistu celiņus;
- peldlīdzekļu piestātnes (izņemot motorizētos ūdens transporta līdzekļus peldvietās), laipas, slipi, u.tml.;

- peldvietu un atpūtas vietu aprīkojums: soli, u.c. ārtelpas mēbeles, gērbtuves, dušas, publiskās tualetes, atkritumu tvertnes, bērnu rotaļu konstrukcijas, aktīvās atpūtas un sporta laukumi; ārtelpas apgaismojums;
- norādes zīmes, informatīvās zīmes;
- gājēju ceļi, velosipēdistu ceļi;
- velonovietnes.

Citi nosacījumi labiekārtotas krastmalas izbūvei, labiekārtojumam un apsaimniekošanai:

Krastmalas teritorijā nodrošina aizsardzību pret applūšanu, ja tas paredzēts Plūdu riska pārvaldības plānā Rīgas pilsētai.

Vēlams saglabāt vai veidot slīpu vai terasveida nogāzi, galvenajām gājēju plūsmām ierīkojot ceļus terases augšējā daļā. Terases nogāzes lejas daļā, ja tā ir applūstoša, var paredzēt sezonālas, vieglas konstrukcijas laipas vai citu dabīgu ceļa segumu.

Vertikāli stiprinātu nogāzi veido, ja tāda ir iedibināta, vai paredzēta piestātnes izbūvei.

Krastmalā nodrošina pieejas vietas ūdens objektam, krasta stiprinājumā izbūvējot kāpnes, pandusus, laipas u.c. elementus. Izbūvējot minētos elementus dabīgos krastmalas posmos, veido lokālus stiprinājumus.

Vietās, kur ir vertikāls krasta stiprinājums vai izvietotas laipas, nodrošina glābšanas inventāru.

Galvenajiem gājēju un velosipēdu ceļiem izmanto cieto ceļa segumu (bruģi, asfaltu, betona flīzes uc.). Var lietot arī citu segumu, ja tiek nodrošinātas vides pieejamības prasības.

Veido koku un krūmu stādījumus.

Izvieta labiekārtojuma elementus dažādām apmeklētāju grupām un dažādiem aktivitāšu līmeņiem (vingrošanas rīki, sporta spēlēm piemēroti laukumi, soli u.c.).

Izvieta velosipēdu statīvus peldvietu, sporta rīku un tuaļu tuvumā.

Nodrošina apgaismojumu.

Izvieta atkritumu savākšanas tvertnes un pārvietojamās tualetes un nodrošina regulāru to tīrīšanu.

Nodrošina ērtu sasniedzamību ar kājām un ar velosipēdu, vēlams integrēt veloceliņu tīklā.

Nodrošina sasniedzamību ar sabiedrisko transportu

3.1.8. Peldvieta

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

PUBL TmP atzīmētas esošās un plānotās peldvietas, atbilstoši Ūdens teritoriju un krastmalu TmP risinājumiem.

Plānošanas mērķi:

- nodrošināt atpūtas pie ūdeņiem iespējas iedzīvotājiem;
- nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu;
- nodrošināt kvalitatīvu un pietiekamu funkcionālo dizainu.

3.8. att. Vakarbuļļu pludmale. Avots: <http://www.aroundlatvia.com> un Lucavsalas krastmala.
Avots: <https://www.riga.lv>

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā dabas teritoriju apakšzonu vai ūdeņu teritoriju, peldvietas atzīmē ar simboliem/

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Nosacījumi peldvietu ierīkošanai un uzturēšanai:

Peldvietas ierīko saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

Peldvietā veido zonu ar smilšu klājumu. Peldvietas kopējo platību nosaka summējot pludmales zonas platību un peldēšanās sektora platību. Peldvietu iedalījums:

- mazas peldvietas, kuru kopējā platība nepārsniedz 0,2 ha;
- vidēji lielas peldvietas, kuru kopējā platība ir no 0,2 ha – 2 ha;
- lielas peldvietas, kuru kopējā platība ir lielāka par 2 ha.

Peldvietās nav pieļaujama motorizēto ūdens transportlīdzekļu (peldlīdzekļu, motorlaivu, kuteru, kuģu) atrašanās un izmantošana, izņemot glābšanas dienestu transportlīdzekļus, valsts un pašvaldības organizētajai kontrolei paredzētos transportlīdzekļus, kā arī aktīvai atpūtai paredzētos transportlīdzekļus, kuri izmantojami šim nolūkam atvēlētajās vietās.

Peldvietas apkalpes un infrastruktūras objektu aizņemtā platība nedrīkst pārsniegt 10% no peldvietas kopējās platības.

Mazās peldvietās nodrošina minimālo prasību izpildi infrastruktūrai krastā, un tā ietver:

- ģērbtuve, kas nodrošina vienlaicīgu pārgērbšanās iespēju diviem atpūtniekiem;
- pārvietojamā tualete;
- atkritumu konteiners;
- velonovietne, ar ne mazāk kā 10 velosipēdu novietošanas iespējām;
- peldvietas tuvumā izvietots auto stāvlaukums, vai cita iespēja novietot autotransportu (piemēram esošas ielas malā), ar ne mazāk kā 10 vietām.

Vidējas un lielas peldvietas labiekārtojumam jāizstrādā pludmales labiekārtojuma projekts, izdalot aktīvās, ūdenssporta un mierīgās (klusās) atpūtas zonas, projektā precizējot nepieciešamās apkalpes un labiekārtojuma infrastruktūras izvietojumu un skaitu, ņemot vērā prognozējamo vienlaicīgo peldvietas apmeklētāju skaitu.

Izstrādājot peldvietu labiekārtojuma projektu pieņem, ka uz vienu peldvietas apmeklētāju nepieciešams ne mazāk kā 5-10 m² peldvietas sauszemes zonā, izņemot teritoriju, ko aizņem pludmales apkalpes un infrastruktūras objekti.

Peldvietā izvieto peldvietas informācijas stendu, norādot šādas ziņas:

- par piekrastes teritorijas ekosistēmu un dabas jutīgajām un aizsargājamām teritorijām;
- par ūdens kvalitāti;
- kārtības noteikumus, kas regulē peldvietā pieļaujamās aktivitātes un peldvietas apmeklētāju rīcības;
- regulējumu attiecībā uz mājdzīvnieku atrašanos peldvietā;
- peldvietas zonējumu – aktīvā zona, klusās atpūtas zona un ūdenssporta zona;
- atkritumu konteineru lietošanas noteikumus;
- transportlīdzekļu pārvietošanos peldvietā u.tml.

Nav pieļaujams peldūdeņu kvalitātes apdraudējums ar neattīrītiem sadzīves vai rūpnieciskiem notekūdeņiem.

Ierīkojot peldvietā tualetes, jāparedz kanalizācijas sistēma ar notekūdeņu novadīšanu kanalizācijas tīklā vai uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, vai jāizmanto pārvietojamās tualetes.

Izskaloto aļģu apsaimniekošanai jānorisinās saskaņā gan ar apmeklētāju, gan ekosistēmas interesēm. Dabiskais aļģu izskalojums jāpieņem kā normāls līdz brīdim, kad tas rada nopietnas neērtības vai veselības apdraudējuma un ūdens kvalitātes pasliktināšanās risku. Ja ir nepieciešams aļģes savākt un pārvietot prom no pludmales (peldvietas) teritorijas, uzmanība jāpievērš videi draudzīgai to apsaimniekošanai, ja iespējams izmantojot tās kā mēslojumu vai kompostējot.

Ģērbtuvju, tualesu (arī pielāgotu cilvēkiem ar īpašām vajadzībām), dušas iekārtu, atkritumu konteineru nepieciešamo skaitu peldvietā nosaka atkarībā no peldvietas noslogojuma.

Lai aizsargātu piekrastes veģetāciju, peldvietu apmeklētāju plūsmas regulēšanai ierīkojami gājēju celiņi.

3.1.9. Pastāvīgais ģimenes dārziņš

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Esošajā RTP2006-2018 ģimenes dārziņi paredzēti vienīgi kā pagaidu izmantošanas veids. TIAN prasības nosaka:

“523.1. ģimenes dārziņus kā pagaidu teritorijas izmantošanas veidu saglabā vietās, kur pastāv teritorijas applūšanas risks vai teritorijā, kura nav nepieciešama apbūvei; 523.2. ģimenes dārziņos ir pieļaujama tikai tāda īslaicīgas lietošanas būve, kas nepieciešama ģimenes dārziņa izmantošanas nodrošināšanai, bet ne lielāka par 10 m².”

Tomēr, izvērtējot situāciju, jākonstatē, ka ģimenes dārziņiem ir nozīmīga vieta Rīgas apstādījumu struktūrā. Pirmie ģimenes dārziņi Rīgā tika izveidoti jau 1907. gadā. Ģimenes dārziņiem Rīgā ir ekoloģiska, kultūrvēsturiska, sociāla un arī sociālekonomiska vērtība. Eiropas valstu prakse ir tāda, ka pilsētu attīstības procesā mainās dārziņu funkcija un dārziņu produkcijas ieguves funkciju nomaina tradicionālā pilsētas apstādījumu funkcija, kuru nodrošināšanai pilsētai nav jātērē pilsētas budžeta līdzekļi.

RTP2006-2018 visi ģimenes dārziņi iedalīti 4 kategorijās (grafiski attēloti paskaidrojuma raksta kartoshēmā), kopumā plānā paredzot lielāko daļu no ģimenes dārziņiem likvidēt, saglabājot ģimenes dārziņus tikai pilsētas periferiālajā daļā Bolderājā, Mūkupurva rajonā, Ziepniekalnā, Juglā un Rumbulā, kā arī veidot jaunus ģimenes dārziņus Medēma purvā.

2016.gadā Rīgā kopumā iznomāti 9643 ģimenes dārziņi 219,3 ha platībā. Savukārt brīvo ģimenes dārziņu skaits ir 809. Lielāko daļu no ģimenes dārziņu teritorijām iznomā ģimenes dārziņu apvienības, kuras ir aktīvi sniegušas priekšlikumus RTP2030 izstrādes ietvaros par nepieciešamību dārziņus saglabāt kā pastāvīgu izmantošanas veidu.

3.9. att. Ģimenes dārziņi Bolderājā Foto: R.Maizītis, 2015.g.

Ģimenes dārziņu trūkumi:

- dārziņu estētiskā kvalitāte ir zema, kuru raksturo dažāda materiāla un izskata žogi un dārza mājiņas;
- daļa dārziņi ir pamesti, kā rezultātā dārziņu vide ir stipri degradēta;
- nedroša sociālā vide, ko rada bezpajumtnieki un klaiņojoši suņi.

Iemesli:

- ģimenes dārziņu nomas termiņš ir tikai uz 1 gadu, kas katru gadu tiek pagarināts;
- precīzas informācijas par ģimenes dārziņiem un to apsaimniekotājiem trūkums;
- sistēmiskas ģimenes dārziņu apsaimniekošanas kontroles trūkums;
- ģimenes dārziņu apsaimniekošanas saistošo noteikumu trūkums;
- zemes nomas maksas un apsaimniekošanas ilguma nesaiste.

PUBL TmP piedāvāts ģimenes dārziņus turpmāk iedalīt 3 kategorijās:

- pastāvīgie ģimenes dārziņi, kuros visu RTP2030 darbības laiku paredzēts saglabāt ģimenes dārziņus;
- pagaidu ģimenes dārziņi noteikti teritorijās kuras RTP2006-2018 paredzētas kā apbūves teritorijas un arī turpmāk ģimenes dārziņi atļauti līdz pamatizmantošanas uzsākšanai;
- pagalmu ģimenes dārziņi, kurus atļauts ierīkot daudzdzīvokļu ēku pagalmu teritorijā

Plānošanas mērķi:

- sociālās funkcijas stiprināšana;
- veselīga dzīvesveida atbalsts;
- estētiskās kvalitātes uzlabošana;
- vides kvalitātes saglabāšana (inženiertehniskā apgāde).

Uzdevums RTP2030

Pastāvīgos ģimenes dārziņi noteikti kā atsevišķu dabas un apstādījumu teritoriju funkcionālās zonas apakšzonu ar galveno teritorijas izmantošanas veidu labiekārtota publiskā ārtelpa (24001). Kā papildizmantošanas veidus noteikt:

- dārza māju apbūve (11003);
- tirdzniecības un pakalpojumu objektu apbūve atsevišķā zemesgabalā (12002): tirdzniecības kiosks, veikals, sanāksmju telpa, izstrādājot lokālplānojumu.

3.10. att. Ģimenes dārziņi. Pozitīvi piemēri, Vācija. Foto R.Beikmane-Modnika, 2015.g.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Apbūves parametri:

- pastāvīgajos ģimenes dārziņos, kur iznomājamā platība lielāka par 100m² atļauta dārza māju apbūvē - apbūves laukums ne vairāk kā 25 m², augstums – 1 stāvs, bet applūstošajās teritorijās – atbilstoši Aizsargjoslu likumam, izvēloties kādu no piedāvātiem tipveida projektiem;
- pastāvīgajos ģimenes dārziņos, kur iznomājamā platība mazāka par 100m², nav pieļaujama dārzu māju apbūve, bet ir atļauta dārza instrumentu novietne ne lielāka par 5 m²;
- tirdzniecības un pakalpojumu apbūvē – apbūves laukums ne vairāk kā 60 m², augstums – 1 stāvs, applūstošajās teritorijās – atbilstoši Aizsargjoslu likumam.

Citi noteikumi:

Ģimenes dārziņu teritorijai, kurā atļauts būvēt ēkas (dārza mājas), izstrādā vienotu lokālplānojumu, kurā ietver:

- zemesgabalu (ģimenes dārziņu) dalījumu;
- ielu (piebraucamo ceļu) risinājumu;
- atkritumu konteineru novietņu izvietojumu;
- ūdensapgādes, kanalizācijas un teritorijas apgaismojuma risinājumus;
- applūstošajās teritorijās paredz kanalizācijas risinājumus, kas nodrošina ūdeņu nepiesārņošanu applūšanas gadījumā, ierīkojot sausās pārvietojamās tualetes vai hermētiski noslēgtas tvertnes;
- prasības nožogojumiem (piemēram, Pastāvīgajos ģimenes dārziņos, kur

iznomājamā platība mazāka par 100m² veido vienotu teritorijas nožogojumu; atsevišķus dārziņu var nožogot ar dzīvžogu vai žogu, kur maksimālais augstums ir 1m);

- vēlams – tipveida ēku (dārza māju) projektu;
- prasības apsaimniekošanai (apsaimniekošanas noteikumus – atkritumu apsaimniekošanas, teritorijas apsardzei, u.tml.).

Ģimenes dārziņu teritorijai nodrošina piekļuvi ar sabiedrisko transportu – sabiedriskā transporta pieturu ne vairāk kā 500 m attālumā no dārziņu teritorijas.

Ja plānotajā ģimenes dārziņu teritorijā ir iespējams augsnes, grunts un/vai pazemes ūdeņu (gruntsūdeņu) piesārņojuma risks (atrodas vai robežojas ar potenciāli piesārņotu vietu, piesārņotu vietu, informācija no valsts vides institūcijām, izpētes rezultāti), tajā veic piesārņojuma izpēti un, ja nepieciešams, atbilstoši normatīvo aktu prasībām veic monitoringu vai sanācības pasākumus.

Ģimenes dārziņu nomas līgumā nosaka, vai tajā atļauts stādīt augļu kokus.

3.1.10. Kapsēta

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Kapsētas ir svarīgi pilsētas vai apkaimes nozīmes ārtelpas elementi – tās ir sociāli un kultūrvēsturiski sabiedrībai nozīmīgas vietas. Rīgas kapsētas ir arī būtisks bioloģisko daudzveidību veidojošais elements, jo tās pārsvarā ir ierīkotas lielās ar mežu apaugušās platībās. Rīgas kapsētas apsaimnieko gan pašvaldība, gan citas institūcijas.

Esošajā RTP grafiskajā daļā atzīmētas kapsētas, bet tās nav noteiktas kā atsevišķa funkcionālā zona. Aktuālā TIAN redakcijā uz kapsētām attiecināms punkts:

“515.8. kapsēta (kapsētas ir teritorijas, kas paredzētas mirušo apbedīšanai un ar to saistīto būvju (kapličas, krematorijas, saimniecības ēkas, žogi u.c.) būvniecībai), kolumbārijs”.

Pašvaldības pārziņā esošās kapsētas ir Vecie Bolderājas kapi, Jaunie Bolderājas kapi, Lāčupes kapi, Mārtiņa kapi, Pleskodāles kapi, Ziepniekkalna kapi, Torņakalna luterāņu kapi, Ulbrokas kapi, Matīsa kapi, Raiņa kapi, 1.Meža kapi, 2.Meža kapi, Miķeļa kapi, Sarkandaugavas kapi, Sarkandaugavas kalnu kapi, Jaunie ebreju kapi, Jaunciema kapi, Juglas kapi, Biķeru kapi, Kapsila kapi.

Citu institūciju apsaimniekošanā nodotās kapsētas: Torņakalna pareizticīgo kapi, Pokrova kapi, Ivana kapi, Vecmīlgrāvja kapi, Brāļu kapi.

Kapsētas Rīgā iekļaujas vienotajā pilsētas apstādījumu un dabas teritoriju telpiskajā struktūrā. PUBL TmP ietvaros kapsētas tiek plānotas saskaņā ar Rīgas pilsētas Kapsētu attīstības un apsaimniekošanas konceptuālo ziņojumu.

Tematiskajā plānojumā izstrādātie priekšlikumi nosacījumiem balstās uz šādiem apsvērumiem:

- gan zaļo centru, gan zaļo urbāno centru Kapsētas ir viens no pamatelementiem līdzī mežiem un mežaparkiem. Tāpēc to ekoloģiskā un bioloģiskā vērtība saglabājama un pavairojama;
- kapsētas – etniskās atminās un kultūras glabātuves. Tāpēc plānošanas un projektēšanas darbībām jāiekļauj garīgo, kultūras un sociālo un etnisko principu ievērošanu;

- kapsētas – sociālo jūtīgo grupu (pārsvārā veca gājuma cilvēki) uzturēšanās vieta. Tāpēc īpaši jāpievērš uzmanība pieejamības nosacījumiem un atpūtas vietu izvietojumam;
- šajā tematiskajā plānojumā piedāvāts kapsētas noteikt kā atsevišķas funkcionālās zonas vai teritorijas ir īpašiem noteikumiem (TIN). RTP2030 TIAN jāizvērtē, vai vajadzīgi specifiski nosacījumi kapsētām vispārīgā gadījumā, vai arī konkrētām kapsētām – labiekārtojumam, ainavu arhitektūrai.

Plānošanas mērķi:

- Funkcionalitātes nodrošināšana;
- Pilsētas tēla veidošanas funkcijas nodrošināšana;
- Vides kvalitātes saglabāšana (ūdens);
- Dabas vērtību aizsardzība;
- Kultūras mantojuma saglabāšana.

3.11. att. Jaunciema kapi, 1. Meža kapi, Raiņa kapi un Torņkalna luterāņu kapi. Avots: <https://www.riga.lv>, <http://www.panoramio.com>

Uzdevums RTP2030

Nosaka kā TIN dabas teritoriju funkcionālajā apakšzonā un atļautā izmantošana kapsētu teritorijā ir apbedījumi un apbedīšanas un reliģisko ceremoniju ēkas un būves (12011).

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Minimālais kapsētas labiekārtojums un tehniskā infrastruktūra:

- autostāvvietas pie galvenajām ieejām;
- publiskās tualetes;
- Atkritumu konteineru novietnes un atkritumu urnas;
- galveno ceļu apgaismojums;

- soli;
- ūdensņemšanas vietas (ūdensapgāde).

Citi nosacījumi:

Jaunas kapsētas atļauts ierīkot dabas teritoriju funkcionālajā apakšzonā, ņemot vērā normatīvo aktu prasības.

Kapsētas paplašināšanai izstrādā vienotu labiekārtojuma projektu.

Kapsētās atļauts ierīkot ziedu tirdzniecības vietas (arī kioskus un paviljonus) atbilstoši vienotam projektam.

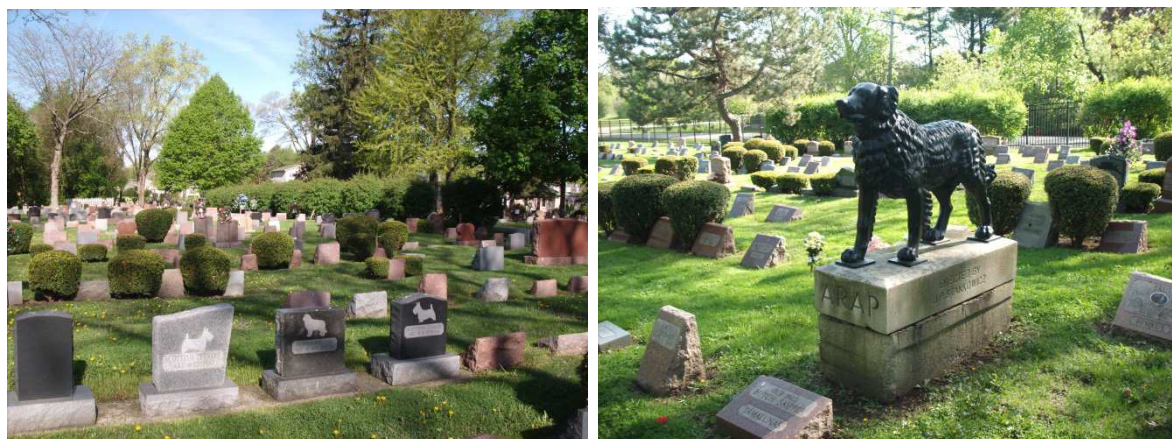
RTP2030 TIAN jāizvērtē, vai kapsētas teritorijā (neizmantotajā daļā) atļauts ierīkot kapu pieminekļu tirdzniecības laukumu.

3.1.11. Dzīvnieku kapsēta

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

RTP2006-2018 nav noteiktas dzīvnieku kapsētu teritorijas.

Plānošanas mērķis: izvērtēt iespējas un nepieciešamību pilsētas teritorijā veidot lolojumdzīvnieku kapsētas.

3.12. att. Dzīvnieku kapsētu piemēri. Avots: <http://mapio.net/s/14452705/>

Uzdevums RTP2030

Noteikt, ka dzīvnieku kapsētas iespējams ierīkot dabas teritoriju funkcionālajā apakšzonā tikai izstrādājot lokālplānojumu.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Lolojumdzīvnieku kapsētas pieļaujams ierīkot dabas teritoriju funkcionālajā apakšzonā, ievērojot normatīvo aktu prasības un katrā gadījumā izstrādājot lokālplānojumu (RTP2030 grozījumus).

Lolojumdzīvnieku kapsētas aizliegts ierīkot īpaši aizsargājamās biotopos un vietās, kur ir aizsargājama sugu atradnes / dzīvotnes.

3.2. Apbūves teritoriju ārtelpa

Stratēģijā apbūves teritorijām ar palielinātu apstādījumu īpatsvaru ir nozīmīga vieta publisko ārtelpu pamatstruktūrā. Šīs teritorijas veido saiknes starp citiem pamatstruktūras

elementiem, nodrošinot šīs sistēmas nepārtrauktību. Liela daļa no šīm teritorijām (piemēram savrupmāju apbūves teritorijas) ir privātīpašumi. Līdz ar to šo teritoriju galvenā funkcija ir ekoloģiskā funkcija un galvenais plānošanas uzdevums, kas uzsvērts PUBL TmP – panākt, lai nesamazinātos apstādījumu platības šajās teritorijās.

Jauktas apbūves un publiskās apbūves teritorijās nav iespējams un lietderīgi izstrādāt vienotus nosacījumus ārtelpai kopumā visai konkrētajai funkcionālajai zonai. Nosacījumi attiecināmi uz konkrētiem publisko objektu tipiem.

3.2.1. Savrupmāju apbūves teritorijas ārtelpa

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Plānošanas mērķis:

- saglabāt (palielināt) apstādījumu īpatsvaru, saglabāt ekoloģisko nozīmi (Stratēģija);
- vairot pilsētvides estētisko kvalitāti.

Lai Savrupmāju apbūves teritorijās veidotu ainaviski izteiksmīgu vidi ar pietiekami lielu apstādījumu īpatsvaru un iespējām veidot plašākus dārzu priekšpagalmu teritorijā, priekšlikums noteikt brīvās teritorijas rādītāju un uzsvērt to, ka būvlaide nosaka ēku minimālo attālumu no ielas.

*3.13. att. Savrupmāju apbūves teritorijas Dārziņos, Jāņogu ielā.
Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga>, 2011.g*

Uzdevumi RTP2030

Noteikt apbūves parametrs, kas nodrošina brīvās zaļās teritorijas saglabāšanu, ekoloģisko funkciju nodrošināšanai.

Noteikt būvlaidi, izvērtējot brīva plānojuma principu pielietošanu.

Noteikt žoga un dzīvžoga maksimālo augstumu un minimālo caurredzamību.

3.2.2. Mazstāvu apbūves teritorijas ārtelpa

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Plānošanas mērķi:

- nodrošināt pietiekami lielu un kvalitatīvu privātu rekreācijas telpu, papildinot publiskās atpūtas teritorijas;
- saglabāt ekoloģisko nozīmi;
- vairot pilsētvides estētisko kvalitāti.

Prasības Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijām ir līdzīgas Savrupmāju apbūves teritorijām. Lai veidotu privātu telpu, lietderīgi uzsvērt nosacījumu, ka Mazstāvu ēku zemesgabalus atļauts nožogot.

3.14. att. Mazstāvu apbūves teritorija ar apstādījumiem Vecāķu prospektā.
Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga>, 2011.g.

Uzdevumi RTP2030

Noteikt apbūves parametrs, kas nodrošina brīvās zaļās teritorijas saglabāšanu, ekoloģisko funkciju nodrošināšanai.

Noteikt būvlaidi, izvērtējot brīva plānojuma principu pielietošanu.

Noteikt žoga un dzīvžoga maksimālo augstumu un minimālo caurredzamību.

Izstrādāt prasības daudzdzīvokļu ēku teritoriju labiekārtojumam, tai skaitā nosakot:

- priekšpagalma apstādījumu joslas platumu;
- apstādījumu minimālo platību uz vienu dzīvokli;
- rotaļu laukuma minimālo platību uz vienu dzīvokli;
- mierīgās atpūtas vietu nodrošinājumu;
- aktīvās atpūtas zonas nodrošinājumu;
- autostāvvietu un velonovietņu nodrošinājumu;
- šķiroto atkritumu savākšanas vietas nodrošinājumu;
- ārtelpas apgaismojuma nodrošinājumu.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Nosacījums jaunu apbūves teritoriju veidošanai:

Jaunās apbūves teritorijās, kas robežojas ar esošu rūpniecības apbūvi, tehnisko apbūvi vai esošām intensīvas satiksmes ielām (pamatā B vai C kategorijas ielas), detalizētākā plānošanas līmenī (lokālplānojumā vai detālplānojumā) nosaka nepieciešamo apstādījumu buferzonu ar vairākpakāpju (divpakāpju vai trīspakāpju) stādījumiem pie robežas ar rūpnieciskās apbūves teritoriju, tehniskās apbūves teritoriju vai ielu. Buferzonas veidošanas mērķis ir mazināt negatīvo ietekmi uz plānoto dzīvojamo vai publisko apbūvi (troksni, gaisa piesārņojumu u.tml.). Šādu buferzonu plānot arī tad, ja starp dzīvojamās apbūves vai publiskās apbūves teritoriju ir iela (t.i., nav tiešās robežas).

Iedzīvotājiem kopīgi vienojoties, pagalmā var ierīkot arī puķu, sakņu un augļu dārziņus. Šādā gadījumā labiekārtojuma projektā nosaka prasības šo dārziņu dalījumam, ierīkošanai un apsaimniekošanai. Katram interesentam (mājsaimniecībai) iedala atsevišķu dārziņu vai dobi/dobes.

3.2.3. Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas ārtelpa

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Daudzstāvu daudzdzīvokļu apbūvē būtiski ir attīstīt koplietošanas pagalmu infrastruktūras attīstību un savienojums iedzīvotāju rekreācijas un pārvietošanās nodrošināšanai.

Plānošanas mērķi:

- veidot kvalitatīvu rekreācijas telpu vietējiem iedzīvotājiem tiešā mājokļa tuvumā;
- iekļauties vienotajā publisko ārtelpu un apstādījumu struktūrā;
- saglabāt ekoloģisko nozīmi;
- vairot pilsētvides estētisko kvalitāti.

3.15. att. Daudzstāvu apbūves teritorija Mangaļsalā.
Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga,2011.g>

Uzdevumi RTP2030

Noteikt apbūves parametrs, kas nodrošina brīvās zaļās teritorijas saglabāšanu, ekoloģisko funkciju nodrošināšanai.

Noteikt būvlaidi, izvērtējot brīva plānojuma principu pielietošanu.

Noteikt žoga un dzīvžoga maksimālo augstumu un minimālo caurredzamību.

Izstrādāt prasības daudzdzīvokļu ēku teritoriju labiekārtojumam, tai skaitā nosakot:

- priekšpagalma apstādījumu joslas platumu;
- apstādījumu minimālo platību uz vienu dzīvokli;
- rotaļu laukuma minimālo platību uz vienu dzīvokli;
- mierīgās atpūtas vietu nodrošinājumu;
- aktīvās atpūtas zonas nodrošinājumu;
- autostāvvietu un velonovietņu nodrošinājumu;
- šķiroto atkritumu savākšanas vietas nodrošinājumu;
- ārtelpas apgaismojuma nodrošinājumu.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Uz daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas ārtelpu attiecas uzdevumi RTP2030 un priekšlikumi nosacījumiem, kas ietverti sadaļā 3.3.3. Šķērsojamie kvartāli, jo tieši daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritoriju ārtelpā (ēku pagalmos) turpmāk jāsaglabā šķērsošanas iespējas.

Priekšlikumi daudzdzīvokļu māju koplietošanas pagalmu (dzīvojamām ēkām funkcionāli nepiesaistītie pašvaldības zemesgabali) nosacījumiem ietverti sadaļā 3.3.4. Daudzdzīvokļu māju pagalmi.

Iedzīvotājiem kopīgi vienojoties, pagalmā var ierīkot arī puķu, sakņu un augļu dārziņus. Šādā gadījumā labiekārtojuma projektā nosaka prasības šo dārziņu dalījuma, ierīkošanai

un apsaimniekošanai. Katram interesentam (mājsaimniecībai) iedala atsevišķu dārziņu vai dobi/dobes.

Nosacījums jaunām apbūves teritorijām:

Jaunās apbūves teritorijās, kas robežojas ar esošu rūpniecības apbūvi, tehnisko apbūvi vai esošām intensīvas satiksmes ielām (pamatā B vai C kategorijas ielas), detalizētākā plānošanas līmenī (lokālplānojumā vai detālplānojumā) nosaka nepieciešamo apstādījumu buferzonu pie robežas ar rūpnieciskās apbūves teritoriju, tehniskās apbūves teritoriju vai ielu. Buferzonas veidošanas mērķis ir mazināt negatīvo ietekmi uz plānoto dzīvojamo vai publisko apbūvi (troksni, gaisa piesārņojumu u.tml.). Šādu buferzonu plānot arī tad, ja starp dzīvojamās apbūves vai publiskās apbūves teritoriju ir iela (t.i., nav tiešās robežas).

Izvērtēt lietderību teritorijas izmantošanas nosacījumos ietver t.s. “zaļo punktu” sistēmu (4.3. nodaļā izsmēlošs sistēmas raksturojums).

3.2.4. Jauktas centra apbūves teritorijas un Publiskās apbūves teritorijas ārtelpa

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Plānošanas mērķi ir atkarīgi no konkrētā objekta rakstura – piemēram, stiprināt reprezentatīvo funkciju, attīstīt rekreatīvo vai ekoloģisko funkciju.

3.16. att. Jauktas centra apbūves teritorijas ar ražošanas un komercdarbības funkciju. Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga>, 2014.g.

3.17. att. Publiskās apbūves teritorijas ar apstādījumiem Hipokrāta ielas apkārtnē. Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga>, 2011.g

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem izstrādāti galvenokārt publisko ēku apbūvei, kas atbilst Ministru kabineta 2013.gada 30. aprīļa noteikumu Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” kodiem:

- 12002 Tirdzniecības vai pakalpojumu objektu apbūve;
- 12003 Tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve (viesnīcas, viesu mājas, hosteļi);
- 12004 Kultūras iestāžu apbūve;

- 12007 Izglītības un zinātnes iestāžu apbūve;
- 12008 Veselības aizsardzības iestāžu apbūve;
- 12011 Reliģisko organizāciju ēku apbūve.

Šos nosacījumus atkarībā no pilsētībūvnieciskās situācijas var piemērot arī atsevišķu tipu objektiem ar kodiem:

- 12005 Sporta būvju apbūve (sporta zāles);
- 12006 Aizsardzības un drošības iestāžu apbūve (izņemot slēgta tipa iestādes);
- 12009 Sociālās aprūpes iestāžu apbūve (objekti blīvi apbūvētā pilsētvidē, iestādes bez izmitināšanas);
- 12010 Dzīvnieku aprūpes iestāžu apbūve (veterinārā prakse).

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Nosacījumi publiskām ēkām:

Publisko ēku un telpu galvenās ieejas izbūvē ielas fasādē. Šo ēku priekšpagalmi ir publiski pieejami (šī prasība neattiecas uz slimnīcām un citām iestādēm / publiskām ēkām ar ierobežotu pieejamību).

Publisko ēku priekšpagalmu vides dizainu veido vienotā stilā ar ēku arhitektūru.

Objektos ar lielām autonomvietnēm / stāvlaukumiem (vairāk nekā 50 automašīnām) autonomvietnes veido ar trīspakāpju apstādījumiem, ievērojot kokaugu stādījumu intensitāti 1 koks uz 5 stāvvietām.

Pie publiskām ēkām ierīko velonovietnes, to skaitu nosaka RTP2030.

Daudzstāvu autonomvietņu (tostarp ēku, kuros izvietotas autostāvvietas) pirmajos stāvos fasādēs, kas robežojas ar ielu, izvieto publiskas funkcijas. Autonomvietnes ēkās izvieto tā, lai tās neekspōnētos publiskajā ārtelpā. Šī prasība – vispārīgajos noteikumos.

Nosacījumi lielveikaliem:

Nosacījumi attiecas uz priekšlaukumu dizainu lielveikaliem – brīvvstāvošām ēkām / jaunbūvēm ar atklātām autostāvvietām.

Par lielveikalu uzskata mazumtirdzniecības pašapkalpošanās objektu ar plašu pārtikas un nepārtikas preču klāstu un tirdzniecības platību virs 2500 m². Lielveikalam ir autostāvvietas (stāvlaukums un / vai autonomvietne būvē).

Nosacījumi lielveikalu publiskās ārtelpas veidošanai:

Autonomvietnes atļauts izvietot priekšlaukumā (priekšpagalmā), ievērojot šādus nosacījumus: autonomvietni no ielas (ietves), ar kuru tā robežojas nodala ar 3 pakāpju stādījumu joslu.

Papildus stāvlaukuma teritorijā veido 3 pakāpju apstādījumus, ievērojot kokaugu intensitāti 1 koks uz 5 stāvvietām.

Lielveikala būvprojektā nosaka publiski pieejamā pagalma robežas un platību.

Brīvās zaļās teritorijas rādītāju attiecina uz priekšlaukumu (publiski pieejamo pagalmu) – 20% no laukuma kopējās platības.

Vismaz 15% no publiski pieejamā pagalma paredz / plāno kā teritoriju bez autosatiksmes (paredzētu gājējiem, atpūtas vietām, u.tml.). Apstādījumus neieskaita publiski pieejamā pagalma aprēķina platībā.

Minimālais labiekārtojums ārtelpā: ārtelpas apgaismojums, mierīgās atpūtas vietas ar

soliem.

Transporta satiksmes joslās izmanto ātrumu pazeminošus elementus (ātrumvaļņi, ātrumplatformas u.c.).

Laukumu (pagalmu) iesedz ar kvalitatīvu nepārtrauktu vienlīmeņa segumu, dažādu satiksmes dalībnieku zonas nodala / iezīmē ar atšķirīga materiāla vai krāsas segumiem.

Robežas starp dažādām funkcionālām zonām nodala ar apstādījumu joslām / grupām, vides dizaina elementiem (dekoratīvi stabiņi, u.tml.).

Gājēju satiksmes zonā izmanto ūdenscaurlaidīgums virsmu seguma materiālus.

Gājēju satiksmes joslas sasaista ar ielu gājēju pārejām un sabiedriskā transporta pieturvietām.

Velonovietnes ierīko atkarībā no apmeklētāju daudzuma dienā, precizējot to skaitu RTP2030. Novietojums – pie ieejas mezgliem.

Nosacījums jaunām apbūves teritorijām:

Jaunās apbūves teritorijās, kas robežojas ar esošu rūpniecības apbūvi, tehnisko apbūvi vai esošām intensīvas satiksmes ielām (pamatā B vai C kategorijas ielas), detalizētākā plānošanas līmenī (lokālplānojumā vai detālplānojumā) nosaka nepieciešamo apstādījumu buferzonu pie robežas ar rūpnieciskās apbūves teritoriju, tehniskās apbūves teritoriju vai ielu. Buferzonas veidošanas mērķis ir mazināt negatīvo ietekmi uz plānoto dzīvojamo vai publisko apbūvi (troksni, gaisa piesārņojumu u.tml.). Šādu buferzonu plānot arī tad, ja starp dzīvojamās apbūves vai publiskās apbūves teritoriju ir iela (t.i., nav tiešas robežas).

3.2.5. Rūpniecības apbūves teritorijas un Tehniskās apbūves teritorijas ārtelpas

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Plānošanas mērķis: uzlabot ārtelpas ekoloģisko funkciju un estētisko kvalitāti.

*3.18. att. Rūpnieciskās apbūves teritorija M.Rāmavas ielas apkārtnē.
Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga>, 2014.g.*

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Attiecībā uz publiski pieejamām teritorijām ir piemērojami (ja nepieciešams – koriģējami) nosacījumi Jauktas centra apbūves un Publiskās apbūves teritorijām.

Buferzonas: gar zemesgabala, uz kura izvieta ražošanas uzņēmumu, robežu ar citu funkcionālo zonu, veido intensīvu divpakāpju apstādījumu (koki, krūmi) joslu vismaz 4 m platumā.

Ielas frontes noformējums: ierosinājums – noteikt, ka ražošanas objektu ielas frontē jāveido divpakāpju nožogojums: žogu, arī necaurredzamu, atļauts būvēt 3m attālumā no sarkanās līnijas (zemesgabala robežas). Joslā starp sarkano līniju un žogu veido dzīvžogu. Būvlaides attālums no sarkanās līnijas (arī E kategorijas ielās) ir 6m.

Nosacījums jaunām apbūves teritorijām:

Jaunās apbūves teritorijās, kas robežojas ar esošu dzīvojamo vai publisko apbūvi, detalizētākā plānošanas līmenī (lokālpplānojumā vai detālpplānojumā) nosaka nepieciešamo apstādījumu buferzonu pie robežas ar dzīvojamo apbūvi vai publisko apbūvi. Buferzonas veidošanas mērķis ir mazināt negatīvo ietekmi uz esošo dzīvojamo vai publisko apbūvi (troksni, gaisa piesārņojumu u.tml.). Šādu buferzonu plānot arī tad, ja starp dzīvojamās apbūves vai publiskās apbūves teritoriju ir iela (t.i., nav tiešas robežas).

3.2.6. Pagaidu ģimenes dārziņi

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Pagaidu ģimenes dārziņi noteikti teritorijās kuras RTP2006-2018 paredzētas kā apbūves teritorijas un arī turpmāk ģimenes dārziņi atļauti līdz pamatizmantošanas uzsākšanai, tādēļ kā atsevišķa funkcionālā zona netiek noteikti. Funkcionālajā zonējumā nosaka pastāvīgo izmantošanas veidu (apbūves teritorijas), kas uzsākams pēc pagaidu izmantošanas beigām.

3.19. att. Pagaidu ģimenes dārziņu un dārza inventāra novietņu piemēri. Avoti: <http://www.gardenis.co.uk/products/small-garden-shed-4ft-x-3ft>; <http://shedplanspackage.com/wp-content/uploads/2014/02/allotment-shed-3.jpg>; <https://homegrownkate.com/category/our-allotment-garden/>

Plānošanas mērķi:

- sociālās funkcijas stiprināšana;
- veselīga dzīvesveida atbalsts;
- estētiskās kvalitātes uzlabošana;
- vides kvalitātes saglabāšana (inženiertehniskā apgāde).

Uzdevums RTP2030

Noteikt, ka pagaidu ģimenes dārziņš ir teritorijas pagaidu izmantošana dažādās funkcionālajās zonās.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Nav atļauts būvēt dārza mājas, atļauta dārza inventāra novietne līdz 5 m².

Atļauts ierīkot sakņu / ogu dārzus.

Nomas līgumā ietverts līgumus par atkritumu apsaimniekošanu, kanalizācijas savākšanu un apsardzi, kā arī, ja nepieciešams detalizē izmantošanas nosacījumus, piemēram, žogu izveidei u.tml..

3.2.7. Pagalmu ģimenes dārziņi

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Plānošanas mērķi:

- iespēja iedzīvotājiem ar dārzkopību nodarboties savas dzīvesvietas tiešā tuvumā;
- veselīga dzīvesveida atbalsts;
- sociālās funkcijas stiprināšana;
- estētiskās kvalitātes uzlabošana;

3.20. att. Pagalmu ģimenes dārziņu piemēri no Grieķijas un Vācijas

Avots: http://www.urbanallotments.eu/fileadmin/uag/media/Factsheets/04_FS_Final.pdf

Uzdevums RTP2030

Noteikt, ka pagalmu ģimenes dārziņš ir atļauts visās funkcionālajās zonās, kurās atļauta daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apbūve

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Iedzīvotājiem kopīgi vienojoties, pagalmā var ierīkot arī puķu, sakņu un augļu dārziņus. Šādā gadījumā labiekārtojuma projektā nosaka prasības šo dārziņu dalījuma, ierīkošanai un apsaimniekošanai. Katram interesentam (mājsaimniecībai) iedala atsevišķu dārziņu vai dobi/dobes.

3.3. Aktivitāšu centru teritorijas

PUBL TmP ir fiksētas vairākas specifiskas un kompleksas ārtelpas. Tie ir apkaimju centri (ietver ielas telpu, zemesgabalus, kas pieguļ ielu sarkanajām līnijām un pašvaldības zemesgabalus), pilsētas nozīmes pakalpojumu centri, lielmēroga kvartāli, kuros nepieciešams nodrošināt ērtu šķērsošanas iespēju gājējiem un daudzdzīvokļu māju koplietošanas pagalmi. Šīs ārtelpas piedāvāts jaunajā RTP2030 noteikt kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem (TIN).

Apkaimju centru un pakalpojumu centru plānošanas mērķi ir līdzīgi, bet apkaimju centros lielāks uzsvars ir liekams uz pašvaldības rīcībām, savukārt pakalpojumu centros – uz nosacījumiem komersantiem.

Aktivitāšu centru teritorijas ir arī tematiskie parki un atrakciju parki, kuros iedzīvotāji koncentrējās pārsvarā rekreācijas nolūkos. Šīs ārtelpas atkarībā no to rakstura iespējams noteikt gan kā dabas un apstādījumu teritorijas, gan kā TIN.

3.3.1. Apkaimju centrs

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Valsts un pašvaldības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP ir noteikta apkaimju centra loma un nozīme kvalitatīvas pilsētvides attīstībā, kā arī raksturota apkaimju centru noteikšanas metode. PUBL TmP ietvaros ir sniegts priekšlikums apkaimju centru attīstības nosacījumiem.

Plānošanas mērķis: izveidot atraktīvu publisko telpu visiem apkaimes iedzīvotājiem, kas ir nozīmīga vietas identitātes komponente.

Apkaimes centrā plānošanas mērķiem nodalāma trīs raksturīgas teritorijas:

- ielas telpa – teritorija starp sarkanajām līnijām;
- zemesgabali, kas pieguļ ielu sarkanajām līnijām – privātas teritorijas;
- pašvaldības teritorijas – zemesgabali, kas iekļautas sarakstos pašvaldības funkcijām.

3.21. att. Apkaimes centra areāls Āgenskalnā. Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga,> 2014.g

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā TIN dažādās funkcionālajās zonās.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

TmP apkaimes centram piedāvāts nosacījums – izstrādāt vienotu publiskās ārtelpas veidošanas lokālplānojumu, tā darba uzdevumā ietverot ar centra attīstību saistītus kompleksus jautājumus.

Esošās situācijas analīzē vērtē centra raksturīpašības:

- funkcionalitāti;
- izmantošanas veidus;
- lietošanas intensitāti;
- labiekārtotības līmeni;
- tehnisko stāvokli;
- sasniedzamību;
- īpašumpiederību;
- apsaimniekotājus;

- ainavisko, vides un estētisko kvalitāti.

Esošās situācijas analīzes rezultāti nosaka nepieciešamās prasības teritorijas zonējumam, izmantošanas nosacījumiem un pašvaldības rīcībām.

Tabula 3.2. Apkaimju centru risināmo jautājumu un risinājumu piemēri

Risināmie jautājumi	Risinājuma piemēri
pakalpojumu pieejamība un daudzveidība	centra vajadzīgais funkcionālais zonējums, izmantošanas noteikumi (piemēram, nosacījums ēku pirmajos stāvos izvietot publiskas funkcijas). Nepieciešamā pašvaldības rīcība – intervence, jaunu pakalpojumu ieviešana
ielas vides piemērotība (draudzīgums) gājējiem	satiksmes nomierināšana, apvienotās satiksmes telpas veidošana ¹⁴ ; gājēju pāreju pareizs izvietojums pie apmeklētākajiem objektiem un sabiedriskā transporta pieturām. Ielu apstādījumi. Ielas profilu izstrādā telpai līdz ēkām – ietverot priekšpagalmus starp sarkano līniju un būvlaidi
ielu dizaina kvalitāte	svarīgākie risinājumi saistīti ar vides pieejamības nodrošināšanu un kvalitatīvu materiālu izvēli
veloinfrastruktūras nodrošinājums	nepieciešamie uzlabojumi (velojoslas, veloceliņš, velonovietnes pie publiskiem objektiem)
apstādījumu un rekreācijas telpas kvantitāte un kvalitāte	vai ir apstādījumi, vietējā mēroga atpūtas vieta; vai ir iespējams izveidot, piemēram, skvēru vai lielāku, apkaimes nozīmes bērnu rotaļu laukumu, aktīvās atpūtas vietu (trenažieri); vai ir pulcēšanās vieta apkaimes iedzīvotājiem – iekštelpa, ārtelpa; vai ir vajadzīga kāda pilsētas nozīmes “atrakcija”, kas būtu interesanta ne tikai vietējiem iedzīvotājiem (apkaimes pasākumu / norišu programma)
vides dizaina unikalitāte un funkcionalitāte	vai vides dizains ir informatīvs un augstvērtīgs (nosaka vietas identitāti, sniedz informāciju, akcentē vietzīmes). Piemēram, katrā apkaimes centrā izvietojams apkaimes informācijas stends / afišu stabs / apkaimes karte. Vides dizainam izstrādā vienotu stilu un izmanto saskanīgums materiālus (soli, apgaismes ķermeņi, u.c.)
utilitāra, funkcionāla labiekārtojuma līmenis	nepieciešamie uzlabojumi – apgaismojums, publiskās tualetes, atkritumu šķirošana, pietiekami daudz solu
sezonas būvju esamība, izvietojums un dizains	situācija pašlaik – kafejnīcas, kioski, paviljoni. No secinājumiem izriet nepieciešamie risinājumi un prasības – piemēram, nosacījumi par iespēju vai aizliegumu izvietot ielu telpā starp sarkanajām līnijām sezonas kafejnīcas, kiosku, u.c. būves. Prasības dizainam
autonovietņu izvietojums un dizains	vērtējama, piemēram, iespēja – samazināt autonovietņu normatīvo nepieciešamo skaitu, ja tuvumā ir pieejama publiska lielas ietilpības autonovietne
situācija teritorijas apsaimniekošanā	risinājumi tās pilnveidošanai

Turpmākā plānošanas procesā vēlams izstrādāt publiskās ārtelpas dizaina vadlīnijas, kas jāievēro publiskās ārtelpas elementu izveidē.

Papildus vēlams apkaimes centra veidošanā (īpaši pašvaldībai) demonstrēt inovatīvus risinājumus, piemēram, ilgtspējīgus lietusūdeņu novadīšanas risinājumus, testēt zaļo punktu / zaļā faktora sistēmu, u.c. (4.3. nodaļā izsmēļošs sistēmas raksturojums).

¹⁴ Apvienotā satiksmes telpa: iela, laukums, krustojums vai cita transporta teritorija, kur nav atdalītas atsevišķas zonas dažādiem satiksmes dalībniekiem (gājējiem, velosipēdistiem un autotransportam). Prioritāte šādās teritorijās ir gājējiem. Apvienotās satiksmes telpas ierīkošana paredzēta kā satiksmi nomierinošs, drošību, vides pieejamību un transporta teritorijas dizaina kvalitāti uzlabojošs paņēmieni.

3.22.att. Priekšlikums publiskās ārtelpas uzlabojumiem pie Āgenskalna tirgus, apkaimes centrā. “Radi Rīgu” (2012.g.).Avots: <http://www.a4d.lv/lv/projekti/radi-rigu-priekšlikums-agenskalnam/>

3.3.2. Pilsētas nozīmes pakalpojumu centrs

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Pilsētas nozīmes pakalpojumu centri noteikti Uzņēmējdarbības funkciju nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju TmP. PUBL TmP TmP pakalpojumu centru teritorijas ietvertas ar mērķi fiksēt ar pakalpojumu objektiem funkcionāli saistīto ārtelpu – pirmkārt ielas, pie kurām atrodas šie centri, kā arī priekšpagalmus, autostāvvietas.

Plānošanas mērķi:

- kvalitatīvas piekļuves iespējas gājējiem;
- estētiskās kvalitātes uzlabošana.

3.23. att. Pilsētas nozīmes pakalpojuma centra areāls Imantā, Kurzemes prospektā. Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga,2014.g>

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā TIN dažādās funkcionālajās zonās.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Pilsētas nozīmes pakalpojumu centra ārtelpas veidošanas galvenie uzdevumi:

- laba sasaiste (īpaši gājējiem) starp centra objektiem;
- autotransporta kustības ātruma ierobežošana;
- sabiedriskā transporta nodrošinājums;

- ērta ielu šķērsošanas iespēja, pareiza gājēju pāreju izvietojšanas, sasaistot centra objektus, sabiedriskā transporta pieturvietas u.c. nozīmīgus mezglus, ja iespējams, apvienotās satiksmes telpas veidošana;
- iespēja attīstīt papildus ārtelpas aktivitātes (tirdziņš, izstāde, apkaimes nozīmes pasākumi);
- ērta piekļuve ar autotransportu, nekonfliktējot ar citiem satiksmes dalībniekiem;
- augstvērtīgs vides dizains, tostarp, universālais dizains un apstādījumi.

Konkrētam risinājuma izstrādā kompleksu projektu visai pakalpojumu centra teritorijai, ja nepieciešams – detālplānojumu vai lokālplānojumu

3.3.3. Šķērsojamie kvartāli

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Lielmēroga dzīvojamās apbūves rajonos ir izveidoti pilsētas sākotnējai struktūrai neraksturīgi lieli kvartāli ar garām distancēm līdz šķērsielām. Ja tiem netiek nodrošināta šķērsošanas iespēja, šādi kvartāli veido nepievilcīgu, gājējam nedraudzīgu vidi. PUBL TmP piedāvāts fiksēt šādus areālu un noteikt pasākumus vides humanizācijai. Ja kvartālu garums ir liels – ielas, kas šķērso kvartālu ir vismaz 300m attālumā viena no otras, ir jāmeklē iespēja šos kvartālus pārdalīt ar ielām, gājēju ceļiem u.tml. Esošajos lielmēroga dzīvojamajos rajonos (kvartālos) būtu lietderīgi arī izvērtēt kvartāla sākotnēji veidoto organizāciju, atbilstoši projektēšanas laika detālplānojumam, kuros bieži vien bija noteikti blīvs gājēju ceļu tīkls.

Jāizvērtē, vai ir vietas, kur detalizētākā plānošanas līmenī nosakāmi iekškvartāla (gājēju) ceļu virzieni un prasības kvartālu pārdalīšanai ar publiskie pieejamie ceļiem (jeb – papildus savienojumiem starp ielām).

Plānošanas mērķis: gājējiem ērta pārvietošanās, iespēja šķērsot lielmēroga kvartālus.

3.24. att. Iekškvartāla gājēju ceļš (Milāna, 2016.g.). Foto L.Zeltiņa un gājēju ceļu tīkls Ziepniekkalna apkaimē. Avots: Bing map, 2016, <https://www.bing.com/mapspreview>

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā TIN dažādās funkcionālajās zonās.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Lielmēroga dzīvojamo rajonu (kvartālu) turpmākajā plānošanas procesā (tematiskajā plānojumā vai lokālplānojumā) identificē koplietošanas pagalmus un izstrādā risinājumu to

savstarpējai sasaistei ar gājēju ceļiem (ielām)¹⁵, iekļaujoties publiskās ārtelpas vienotajā tīklojumā. Šos pagalmus nosaka kā publiski pieejamas teritorijas, kur jānodrošina iespēju gājējiem ērti un ātri šķērsot kvartālu, cik iespējams saglabājot iedibinātos gājēju tranzīta ceļus.

3.3.4. Daudzdzīvokļu māju pagalmi

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Daudzdzīvokļu māju pagalmi (galvenokārt – lielmēroga dzīvojamās kvartālos) ir viena no problemātiskām ārtelpu kategorijām. Problēmu galvenais iemesls ir Padomju okupācija laikā lielmēroga dzīvojamo rajonu (mikrorajonu) projekti veidoti, neņemot vērā vēsturisko īpašumu struktūru un pašlaik, pēc LR neatkarības atgūšanas pilnīgi nesaskan ar to. Problēmas risināšana ir kompleksu pasākumu kopums. Pilsētas teritorijas plānošanas līmenī ir daļēji iespējams noteikt pamatprasības, lai saglabātu galvenos koplietošanas pagalmu elementu un nodrošinātu to publisku pieejamību. Kompleksi risinājumi ir izstrādājami detalizētākā plānošanas līmenī. Tādēļ PUBL TmP daudzdzīvokļu māju pagalmi noteikti identificētie dzīvojamām ēkām nepiesaistītie zemesgabali (pašvaldības zemesgabali), ko iespējams izveidot un ierīkot kā kopēju rekreācijas teritoriju vairāku māju iedzīvotājiem (kvartālam, māju grupai, u.tml.).

3.25. att. Daudzdzīvokļu māju pagalmu piemēri. Avots: <https://www.cityreal.lv>, <https://www.riga.lv>.

Plānošanas mērķi:

- veidot kvalitatīvu rekreācijas telpu vietējiem iedzīvotājiem;
- nodrošināt rekreācijas iespējas tiešā mājokļa tuvumā;
- iekļaut pagalmus vienotajā publisko ārtelpu un apstādījumu struktūrā.

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā TIN funkcionālajās zonās, kur atļauta daudzdzīvokļu apbūve.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Daudzdzīvokļu māju koplietošanas pagalmus nosaka kā publiski pieejamas teritorijas, ko aizliegts nožogot.

¹⁵ Vadlīnijas gājēju ceļu dizainam pieejamas Pagalmu renesanses ietvaros izstrādātajā materiālā “Vadlīnijas gājēju celiņu izveidei”. Pieejams: http://riga2014.laab.lv/pdf/Celini_un_laukumi_LV.pdf

Koplietošanas pagalma ierīkošanai izstrādā labiekārtojuma projektu, kura ietvaros izvērtē situāciju kvartālā vai kvartāla daļā, kam paredzēts pagalms – kopīgā rekreācijas teritorija¹⁶. Izvērtējumā nosaka nepieciešamās pagalma funkcijas un tām atvēlamo vietu (nepieciešamo platību). Pagalma galvenās funkcionālās zonas ir mierīgās un aktīvās atpūtas zonas un apstādījumu teritorija.

Labiekārtojuma projektā izvērtē autonomvietojuma situāciju kvartālā. Autonomvietņu deficīts ir konstatējams, ja kvartāla teritorijā ir mazāk kā 50 % no normatīvā noteiktā nepieciešamā autonomvietņu skaita. Šajā gadījumā koplietošanas pagalmā var izbūvēt kopīgu autonomvietni, ja tiek nodrošinātas citas nepieciešamās funkcijas (rekreācija, u.tml.).

Izvērtēt lietderību teritorijas izmantošanas nosacījumos ietver t.s. “zaļo punktu” sistēmu (4.3. nodaļā izsmēļošs sistēmas raksturojums).

3.3.5. Tematiskais parks

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Šobrīd Rīgā ir vairāki atšķirīgi tematiskie parki, tādi kā izglītojoši tematiskie parki – LU botāniskais dārzs (nosakāmais zonējums parks DA2), Brīvdabas muzejs (nosakāmais zonējums parks DA2), Zooloģiskais dārzs (nosakāmais zonējums mežaparks DA1) un izklaidējošie tematiskie parki – Biķernieku trase (nosakāmais zonējums mežaparks DA1), Ozo golfa klubs (nosakāmais zonējums parks DA2), BMX trase (nosakāmais zonējums mežaparks DA1). Atšķirībā no publiski pieejamiem parkiem un mežaparkiem to lietošanai var tikt piemērota apmeklējuma maksa.

Plānošanas mērķi:

- daudzveidīgas atpūtas nodrošināšana;
- pilsētas tēla veidošana;
- izglītojošās funkcijas nodrošināšana.

3.26. att. Brīvdabas muzejs. Avots: Bing map ,2016, <https://www.bing.com/mapspreview>

¹⁶ Vadlīnijas pagalmu labiekārtojumam, labiekārtojuma dizainam izstrādātas Pagalmu renesanses projekta ietvaros. Pieejamas: <http://riga2014.laab.lv/index.php/tu-ari-to-vari>

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā TIN dabas un apstādījumu teritoriju funkcionālās zonas apsākšzonās, kur atļauti mežaparki un parki. Iespējams veidot tematisko parku ir arī dabas un apstādījumu teritoriju funkcionālās zonas dabas teritoriju apsākšzonā.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Tematiskā parka ierīkošanai izstrādā lokālpilnījumu.

Lokālpilnījuma darba uzdevumā nosaka lokālpilnījuma saturu un detalizāciju, arī nepieciešamās izpētes tematiskā parka ierīkošanas pamatojumam, tostarp:

- prognozēto apmeklētāju daudzumu un tam nepieciešamās autostāvvietas, arī transporta plūsmu izpēti un prognozi;
- ietekmi uz cilvēku dzīves apstākļiem (parka darbība nedrīkst radīt dzīvīgu traucējumus apkārtnē – troksni, diskomfortu apgaismojumu naktī, u.tml.).
- izpētes esošo dabas vērtību noteikšanai, apstādījumu kvalitātes izvērtēšanai, kultūrvēsturisko vērtību aktualizēšanai, ko nosaka Būvvalde atkarībā no konkrētās pilnījamās teritorijas.

3.3.6. Atrakciju parks

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Atrakcijas parki atšķirībā no tematiskajiem parkiem kalpo tikai izklaidējošās funkcijas nodrošināšanai. Tos īsteno komersanti peļņas gūšanas nolūkos.

Pilnīšanas mērķi:

- daudzveidīgu rekreācijas iespēju nodrošināšana;
- pilsētvides daudzveidības vairošana.

3.27.att. Linnanmäki atrakciju parks Helsinkos, Somijā. Avots: <http://www.visithelsinki.fi/en/see-and-experience/sights-and-attractions/linnanki-amusement-park>

Uzdevumi RTP2030

Noteikt, ka atrakciju parkus iespējams izveidot apbūves teritorijās vai dabas un apstādījumu teritoriju funkcionālās zonas dabas teritoriju apsākšzonā.

Noteikt prasības mobilo atrakciju izvietojumam.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Stacionāra atrakciju parka ierīkošanai pamatojumam izstrādā lokālpilnījumu (RTP grozījumus).

Lokālpārplānojuma darba uzdevumā nosaka lokālpārplānojuma saturu un detalizāciju, arī nepieciešamās izpētes atrakciju parka ierīkošanas pamatojumam, tostarp:

- prognozēto apmeklētāju daudzumu un tam nepieciešamās autostāvvietas, arī transporta plūsmu izpēti un prognozi;
- ietekmi uz cilvēku dzīves apstākļiem (parka darbība nedrīkst radīt dzīvīgu traucējumus apkārtnē – troksni, diskomfortu apgaismojumu naktī, u.tml.);
- izpētes esošo dabas vērtību noteikšanai, apstādījumu kvalitātes izvērtēšanai, kultūrvēsturisko vērtību aktualizēšanai, ko nosaka Būvvalde atkarībā no konkrētās plānojamās teritorijas.

3.4. Satiksmes teritorijas

PUBL TmP kā publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementi ietvertas dažādas satiksmes teritorijas, jo tām ir svarīga loma, lai nodrošinātu Starpējās un PUBL TmP mērķa sasniegšanu un veidotu vienotu apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tīklojumu. Satiksmi veido ga

Nemot vērā, ka ielas ir publiskās ārtelpas sastāvdaļa, kas aizņem plašas teritorijas pilsētā, PUBL TmP ietvaros ir izstrādāti priekšlikumi nosacījumiem, kā satiksmes teritorijas veidot atbilstoši ikviena satiksmes dalībnieka komforta prasībām, īpaši izceļot mazaisargātāko satiksmes dalībnieku (gājēju un velobraucēju) nepieciešamības kvalitatīvas pārvietošanās nodrošināšanai. Šādā veidā satiksmes teritorijas kalpo par publiskās ārtelpas pamatstruktūras savienojumiem.

PUBL TmP vairākās specifiskās kategorijās, piedāvājot tām atbilstošus nosacījumus publiskās ārtelpas savienošo funkciju stiprināšanai.

3.4.1. Transporta ielas

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Transporta ielās galvenā loma ir transporta satiksmes savienojumu nodrošināšanai.

Plānošanas uzdevumi:

- uzlabot ielu funkcionalitāti un ērtību gājēju un velosipēdistu satiksmei, netraucējot autotransporta savienošās funkcijas nodrošināšanu;
- samazināt autosatiksmes negatīvo ietekmi uz apkārtnē teritorijām (apstādījumi, u.tml.).

3.28. att. Transporta iela ar norobežojošiem koku stādījumiem un nodalītu gājēju ietvi, Maskavas iela. Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga> 2014.g

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Nosacījumi B kategorijas ielām:

- vairāklīmeņu ielu šķērsojumi;
- gar ielām veido trīspakāpju apstādījumu buferzonu;
- nodalītas autotransporta, gājēju un velosipēdistu kustības zonas;
- veido apstādījumu joslas, ja to pieļauj ielas profils;
- apstādījumu salu ierīkošana ielu posmos, ja to pieļauj ielas profils;
- autostāvvietu izvietojuma aizliegums priekšpagalmos (izvērtējot pilsēt būvniecisko situāciju, izņēmuma gadījumos autostāvvietas iespējams veidot priekšpagalmos, ja tiek nodrošināti trīspakāpju stādījumi un ievērojot kokaugu intensitāti 1 koks uz 5 stāvvietām);
- teritorijā starp būvlaidi un sarkano līniju veidojami apstādījumi.

Nosacījumi C kategorijas ielām:

- attiecināmi visi uzskaitītie B kategoriju transporta ielu ielu nosacījumi, izņemot nosacījumu gar ielām veido trīspakāpju apstādījumu buferzonu;
- ar luksoforiem regulējami krustojumi;
- 4 joslu ielās krustojumos veido drošības salas;
- veido marķētu sabiedriskā transporta joslu;
- nodalītas autotransporta, gājēju un velosipēdistu kustības zonas.

Nosacījumi D kategorijas ielām:

- ar luksoforiem regulējami krustojumi;
- 4 joslu ielās krustojumos veido drošības salas;
- veido marķētu sabiedriskā transporta joslu;
- nodalītas autotransporta, gājēju un velosipēdistu kustības zonas;
- autostāvvietu nodrošinājums ielās vai tuvākajā apkārtnē;
- velosipēdu stāvvietu nodrošināšana;
- veido apstādījumu joslas, ja to pieļauj ielas profils;
- apstādījumu salu ierīkošana ielu posmos, ja to pieļauj ielas profils;
- autostāvvietu izvietojuma aizliegums priekšpagalmos (izvērtējot pilsēt būvniecisko situāciju, izņēmuma gadījumos autostāvvietas iespējams veidot priekšpagalmos, ja tiek nodrošināti trīspakāpju stādījumi un ievērojot kokaugu intensitāti 1 koks uz 5 stāvvietām);
- platās, nefunkcionālās ielu apstādījumu joslās iespējams ierīkot autostāvvietas;
- sezonas pakalpojumu un tirdzniecības objektu ierīkošana ietves zonā, ja ietves platums nodrošina gājējiem nepieciešamo brīvo pārvietošanās zonu;
- teritorijā starp būvlaidi un sarkano līniju veidojami apstādījumi.

Nosacījumi rūpniecības rajonos un ostas teritorijā esošajām E kategorijas ielām:

- autostāvvietu nodrošinājums ielās vai tuvākajā apkārtnē;
- velosipēdu stāvvietu nodrošināšana;
- autotransporta kustības ierobežošana;
- kravas transporta kustības ierobežošana;
- veido apstādījumu joslas, ja to pieļauj ielas profils;
- apstādījumu salu ierīkošana ielu posmos, ja to pieļauj ielas profils;
- autostāvvietu izvietojuma aizliegums priekšpagalmos (izvērtējot pilsēt būvniecisko situāciju, izņēmuma gadījumos autostāvvietas iespējams veidot priekšpagalmos, ja tiek nodrošināti trīspakāpju stādījumi un ievērojot kokaugu intensitāti 1 koks uz 5 stāvvietām);

- augstvērtīgi vides dizaina risinājumi;
- distanču samazināšana starp gājēju pārejām;
- platās, nefunkcionālās ielu apstādījumu joslās iespējams ierīkot autostāvvietas;
- satiksmes nomierināšanas pasākumi – līkloču ceļi, sašaurināta brauktuve, ātrmvaļņi u.c.;
- aktīva ielu fasāžu frontes veidošana ēku pirmajos stāvos;
- daudzveidīgi labiekārtojuma elementi dažādām apmeklētāju grupām;
- sezonas pakalpojumu un tirdzniecības objektu ierīkošana ietves zonā, ja ietves platums nodrošina gājējiem nepieciešamo brīvo pārvietošanās zonu;
- teritorijā starp būvlaidi un sarkano līniju veidojami apstādījumi.

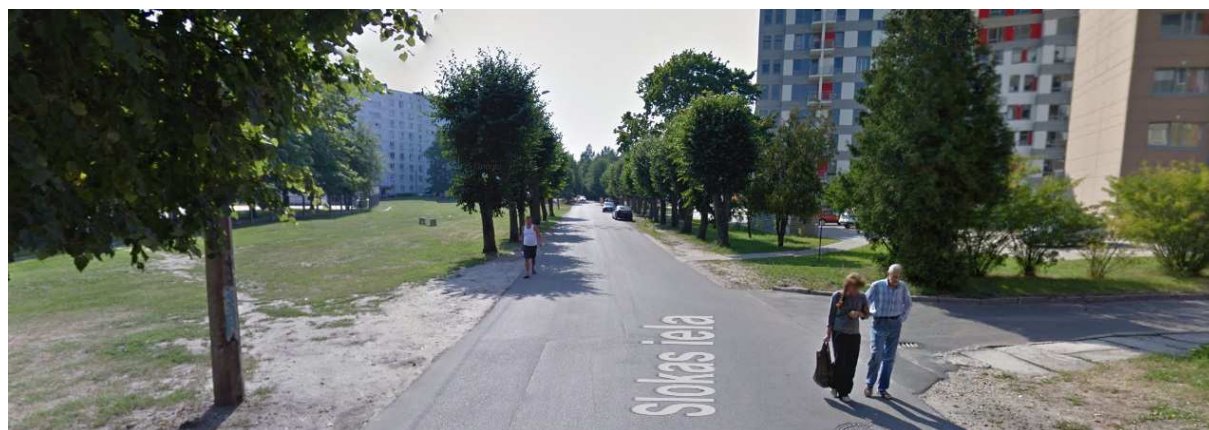
3.4.2. Publiskās ārtelpas pamatstruktūru savienošās ielas

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

C kategorijas ielas savstarpēji savieno ārtelpas pamatstruktūras elementus – zaļos centrus un pilsētas pakalpojuma centrus. C kategorijas ielās notiek arī intensīva un dažāda sabiedriskā transporta kustība.

D kategoriju ielas savieno zaļos centrus, pilsētas un apkaimju pakalpojumu centrus, nodrošina piekļūšanu E kategorijas dzīvojamām ielām un atsevišķiem zemesgabaliem gar D kategorijas ielām.

E kategorijas iela – iela vai tās posms apdzīvotā vietā, kas galvenokārt nodrošina uzturēšanās, bet pakārtoti – arī piekļūšanas funkciju. Šo ielu izbūvē noteicošās ir uzturēšanās funkcijas kvalitātes prasības. Pēc rakstura tās galvenokārt ir dzīvojamās ielas (pilsētas vai apkaimes nozīmes pakalpojumu centrus – arī, piemēram, tirdzniecības ielas). Attiecībā uz šīm ielām kā galvenie plānošanas uzdevumi piedāvāti autotransporta ātruma samazināšana dažādiem līdzekļiem (ātruma dizains).

3.29. att. Publiskās ārtelpas pamatstruktūru savienošās iela, kurā veicami satiksmes nomierināšanas pasākumi, Slokas iela, Imanta. Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga> 2014.g

Plānošanas mērķi:

- stiprināt ielas publiskās ārtelpas funkcijas (uzturēšanās funkciju, u.tml.);
- uzlabot ielu funkcionalitāti un ērtību gājēju un velosipēdistu satiksmei;
- uzlabot ielas vides dizainu un ieviest vai pilnveidot pasākumus, kas samazina negatīvo ietekmi uz apkārtējām teritorijām (apstādījumi, u.tml.).

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā nosacītu apzīmējumu transporta teritoriju funkcionālajā zonā. Transporta shēmā ielu kategorijas norāda ar atšķirīgiem apzīmējumiem

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Publiskās ārtelpas pamatstruktūru savienošo ielu pamatmērķis ir veidot kvalitatīvus dažādu publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementu savienojumus gājējiem un velobraucējiem. Tādēļ 1.Pielikumā attēlotajiem savienojumiem, detalizētā plānošanas līmenī (detālpplānojums, lokālpplānojums, TmP) ir iespēja noteikt alternatīvu savienojumu, piemēram tos veidojot pa citām ielām, vai ierīkojot jaunus gājēju / velo ceļus. Ja izstrādājot ielas būvprojektu nav iespējams atbilstoši ierīkot noteiktās publiskās ārtelpas pamatstruktūru savienošās ielas, tad ērta alternatīvā maršruta noteikšana ir obligāta.

Nosacījumi B kategorijas ielām:

- vairāklīmeņu ielu šķērsojumi;
- gar ielām veido trīspakāpju apstādījumu buferzonu;
- veido marķētu sabiedriskā transporta joslu;
- nodalītas autotransporta, gājēju un velosipēdistu kustības zonas;
- veido apstādījumu joslas, ja to pieļauj ielas profils;
- apstādījumu salu ierīkošana ielu posmos, ja to pieļauj ielas profils;
- autostāvvietu izvietojuma aizliegums priekšpagalmos (izvērtējot pilsētvides ierīkošanas situāciju, izņēmuma gadījumos autostāvvietas iespējams veidot priekšpagalmos, ja tiek nodrošināti trīspakāpju stādījumi un ievērojot kokaugu intensitāti 1 koks uz 5 stāvvietām);
- teritorijā starp būvlaidi un sarkano līniju veidojami apstādījumi.

Nosacījumi C kategorijas ielām:

- attiecināmi visi uzskaitītie B kategoriju transporta ielu nosacījumi, izņemot nosacījumu gar ielām veido trīspakāpju apstādījumu buferzonu;
- ar luksoforiem regulējami krustojumi;
- neregulēta gājēju pāreja;
- 4 joslu ielās krustojumos veido drošības salas;
- autostāvvietu nodrošinājums ielās vai tuvākajā apkārtnē;
- velosipēdu stāvvietu nodrošināšana;
- kravas transporta kustības ierobežošana;
- platās, nefunkcionālās ielu apstādījumu joslās iespējams ierīkot autostāvvietas;
- sezonas pakalpojumu un tirdzniecības objektu ierīkošana ietves zonā, ja ietves platums nodrošina gājējiem nepieciešamo brīvo pārvietošanās zonu;
- teritorijā starp būvlaidi un sarkano līniju veidojami apstādījumi.

Nosacījumi D kategorijas ielām:

- ar luksoforiem regulējami krustojumi;
- neregulēta gājēju pāreja;
- 4 joslu ielās krustojumos veido drošības salas;
- veido marķētu sabiedriskā transporta joslu;
- velojoslas brauktuves daļā;
- autostāvvietu nodrošinājums ielās vai tuvākajā apkārtnē;
- velosipēdu stāvvietu nodrošināšana;
- autotransporta kustības ierobežošana;
- kravas transporta kustības ierobežošana;

- veido apstādījumu joslas, ja to pieļauj ielas profils;
- skaņu barjeras veido kā zaļās sienas vai apzaļumotās sienas;
- apstādījumu salu ierīkošana ielu posmos, ja to pieļauj ielas profils;
- autostāvvietu izvietojuma aizliegums priekšpagalmos (izvērtējot pilsēt būvniecisko situāciju, izņēmuma gadījumos autostāvvietas iespējams veidot priekšpagalmos, ja tiek nodrošināti trīspakāpju stādījumi un ievērojot kokaugu intensitāti 1 koks uz 5 stāvvietām);
- augstvērtīgi vides dizaina risinājumi;
- distanču samazināšana starp gājēju pārejām;
- satiksmes nomierināšanas pasākumi – līkloču ceļi, sašaurināta brauktuve, ātrmvalņi u.c. (nav iespējams ielās, kur ir sabiedriskā transporta kustība, izņemot sliežu sabiedrisko transportu);
- aktīva ielu fasāžu frontes veidošana ēku pirmajos stāvos;
- daudzveidīgi labiekārtojuma elementi dažādām apmeklētāju grupām;
- iespējams izveidot apvienotās satiksmes telpu (nav iespējams ielās, kur ir sabiedriskā transporta kustība, izņemot sliežu sabiedrisko transportu);
- ietve vienā līmenī ar brauktuvi (nav iespējams ielās, kur ir sabiedriskā transporta kustība, izņemot sliežu sabiedrisko transportu);
- sezonas pakalpojumu un tirdzniecības objektu ierīkošana ietves zonā, ja ietves platums nodrošina gājējiem nepieciešamo brīvo pārvietošanās zonu;
- teritorijā starp būvlaidi un sarkano līniju veidojami apstādījumi.

RTP2030 līmenī vai turpmākajā plānošanas procesā nosaka ielas, kurām nepieciešama apstādījumu joslas veidošana, vēlams, ielas teritorijā starp sarkanajām līnijām ar mērķi mazināt negatīvo ietekmi uz dzīvojamo vai publisko apbūvi.

Ielās ar sabiedrisko transportu šķērsojumus, kas paredzēti gājējiem, jāierīko tieši pie sabiedriskā transporta pieturvietas, vai ne tālāk kā 50 m attālumā, ja tas nav iespējams. Ja attālumā līdz 50m no sabiedriskā transporta pieturvietas atrodas krustojums, gājēju pāreju / šķērsojumu var izvietot pie tā.

Nosacījumi E kategorijas ielām (attiecas uz visām dzīvojamo teritoriju E kategorijas ielām, izņemot rūpniecības rajonos un ostu teritorijās esošās E kategorijas ielas):

- velojoslas brauktuves daļā;
- autostāvvietu nodrošinājums ielās vai tuvākajā apkārtnē;
- velosipēdu stāvvietu nodrošināšana;
- autotransporta kustības ierobežošana;
- kravas transporta kustības ierobežošana;
- veido apstādījumu joslas, ja to pieļauj ielas profils;
- autostāvvietu izvietojuma aizliegums priekšpagalmos (izvērtējot pilsēt būvniecisko situāciju, izņēmuma gadījumos autostāvvietas iespējams veidot priekšpagalmos, ja tiek nodrošināti trīspakāpju stādījumi un ievērojot kokaugu intensitāti 1 koks uz 5 stāvvietām);
- augstvērtīgi vides dizaina risinājumi;
- distanču samazināšana starp gājēju pārejām;
- satiksmes nomierināšanas pasākumi – līkloču ceļi, sašaurināta brauktuve, ātrmvalņi u.c.;
- aktīva ielu fasāžu frontes veidošana ēku pirmajos stāvos;
- daudzveidīgi labiekārtojuma elementi dažādām apmeklētāju grupām;
- iespējams izveidot apvienotās satiksmes telpu;
- ietve vienā līmenī ar brauktuvi;

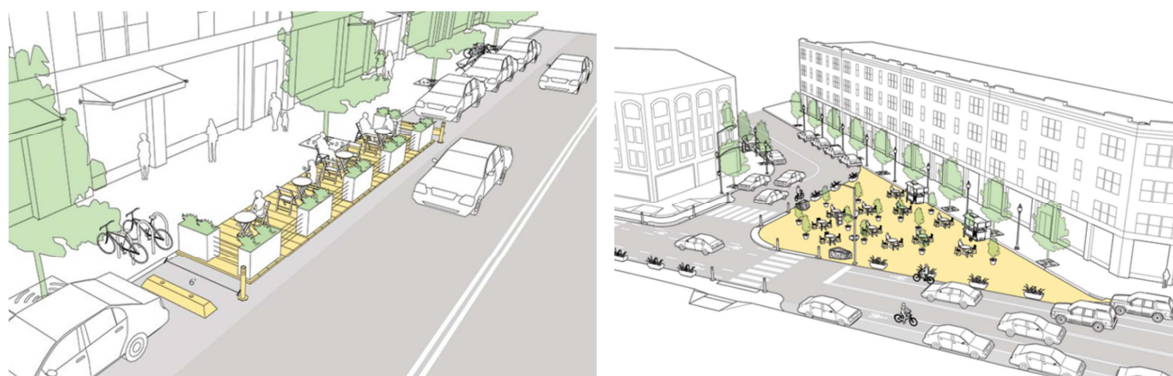
- sezonas pakalpojumu un tirdzniecības objektu ierīkošana ietves zonā, ja ietves platums nodrošina gājējiem nepieciešamo brīvo pārvietošanās zonu;
- teritorijā starp būvlaidi un sarkano līniju veidojami apstādījumi.

Pārbūvējot ielas, ja tajās nav apstādījumu joslu, izvērtē iespēju apstādījumu posmus (“salas”) veidot autostāvvietu joslā vai ietves daļā, paredzot vismaz 1,50 m gājēju satiksmes zonu. Ap kokiem ierīko aizsargrežģi, lai mazāk ietekmētu ietves funkcionalitāti.

Satiksmes nomierināšanas un ielas vides humanizācijas pasākumu piemēri¹⁷:

3.30. att. Krustojuma ērtības uzlabošana gājējiem un brauktuves sašaurināšana un apstādījumu bagātināšana

3.31. att. Auto stāvvietas vietā ierīkota vasaras kafejnīca un skvērs ielas teritorijā

3.4.3. Barjeru šķērsojumi

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

3.32. att. Gājējiem nozīmīgs dzelzceļa līnijas barjeras šķērsojums Mazajā Nometņi ielā, Āgenskalnā. Avots: Bing map, 2016, <https://www.bing.com/mapspreview>

¹⁷ Avots: https://www.pinterest.com/lucas_tpl/arquitetura/, Urban Street Design Guide (2016.g.).

B kategorijas ielas (gan esošās, gan plānotās), intensīvas autosatiksmes C kategorijas ielas un dzelzceļa līnijas veido grūti pārvaramas barjeras pilsētas telpā. Tās rada arī palielinātu troksni un gaisa piesārņojumu. Līdz ar to nozīmīgākie plānošanas uzdevumi ir noteikt nepieciešamās savienojumu / šķērsojumu vietas un ietvert nosacījumus savienojamības uzlabošanai un pasākumiem vides kvalitātes uzlabošanai, tostarp apstādījumu joslām.

Plānošanas mērķis – uzlabot saikni starp teritorijām un objektiem abpus barjerai.

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā nosacītu apzīmējumu transporta funkcionālajā zonā vai TIN.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Barjeras šķērsošanas labākie risinājumi izvērtējami katrā vietā individuāli, nosacījumos sniegti iespējamie risinājumu piemēri.

Nosacījumi B kategorijas ielām:

- vairāklīmeņu ielu šķērsojumi;

Nosacījumi C kategorijas ielām:

- vairāklīmeņu ielu šķērsojumi;
- ar luksoforiem regulējami krustojumi;
- neregulēta gājēju pāreja
- 4 joslu ielās krustojumos veido drošības salas;
- apstādījumu salu ierīkošana ielu posmos, ja to pieļauj ielas profils;
- sezonas pakalpojumu un tirdzniecības objektu ierīkošana ietves zonā, ja ietves platums nodrošina gājējiem nepieciešamo brīvo pārvietošanās zonu;
- teritorijā starp būvlaidi un sarkano līniju veidojami apstādījumi.

3.4.4. Ievadi Rīgā

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Ainavu TmP izstrādātajā telpiskās struktūras shēmā ir akcentētas vairākas Rīgas vārtu telpas – areāli ap galvenajiem autotransporta ievadiem Rīgā.

Funkcionāli elementi, kas attīstāmi robežšķērsošanas vietās: autostāvlaukumi, kuros ir elementārais labiekārtojums un vizuāla informācija par pilsētu, iebraucējam nozīmīgiem objektiem virzieniem, maršrutiem, u.tml., saistīti pakalpojumu objekti (piemēram, kafejnīca).

3.32. att. Ievads Rīgā un Rīgas vārtu telpa, autoceļa P4 apļveida krustojums Dreiliņos. Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga> 2011.g

Plānošanas mērķis – pilsētas tēla veidošana, uzsvērtu, izteiksmīgu, unikālu vietzīmju radīšana, reprezentatīvā funkcija.

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā nosacītu apzīmējumu transporta funkcionālajā zonā vai TIN.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

AinavuTmP ir noteikti katram ievadam Rīgā un tā vārtu telpai individuāli attīstības nosacījumi. Lai nodrošinātu reprezentatīvo funkciju, nepieciešams pielietot augstvērtīgus vides dizaina risinājumus.

3.4.5. Brīvības ceļš

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Stratēģijas 8.5. apakšnodaļā “Nozīmīgas kultūrvēsturiskās un ainavu telpas” Brīvības lielceļa ass ainava raksturota kā viena no Rīgas telpiskās struktūras galvenajām asīm:

(183) “Rīgas ainavu struktūrā ir divas galvenās asis: dabas veidotā Daugava un cilvēku veidotais Brīvības lielceļš, kas sākas pie Rīgas robežas un ved līdz Brīvības piemineklim, tad cauri vecpilsētai pa Kaļķu ielu, pāri Akmens tiltam un noslēdzas pie Uzvaras parka. Daugava un Brīvības lielceļš krustojas Daugavas vidū, simboliski iezīmējot pilsētas centru. Pārvietošanās laikā ainava mainās telpiski, un šo maiņu cilvēks izmanto, lai orientētos tajā. Pārvietojoties pa Brīvības lielceļu no pilsētas robežas līdz tā saskarei ar Daugavu, cilvēks uztver un izjūt pilsētas vēsturisko evolūciju un ainavu telpu nomaiņu. Tāpēc svarīgi saglabāt katra Brīvības lielceļa posma – gatves, ielas un bulvāra – unikālo pilsētbūvniecisko stāvokli un uzlabot publiskās ārtelpas kvalitāti”.

3.34. att. Brīvības ceļš, Brīvības gatves posms. Avots: <https://www.google.lv/maps/place/Riga> 2014.g

Plānošanas mērķi:

- nostiprināt Brīvības lielceļa telpu kā vienu no galvenajām Rīgas identitāti veidojošām struktūrām;
- stiprināt reprezentatīvo funkciju;
- izveidot unikālu ielas vidi katrā no raksturīgajām daļām – Brīvības bulvāris, Brīvības iela, Brīvības gatve;
- uzlabot komfortu gājējiem, velosipēdistiem;
- attīstīt vides kvalitāti uzlabojošos elementus un infrastruktūru (apstādījumi, u.c.).

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā nosacītu apzīmējumu transporta funkcionālajā zonā.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Nosacījumi B kategorijas ielas daļai:

- vairāklīmeņu ielu šķērsojumi;
- nodalītas autotransporta, gājēju un velosipēdistu kustības zonas;
- veido apstādījumu joslas, ja to pieļauj ielas profils;
- apstādījumu salu ierīkošana ielu posmos, ja to pieļauj ielas profils;
- autostāvvietu izvietojuma aizliegums priekšpagalmos (izvērtējot pilsēt būvniecisko situāciju, izņēmuma gadījumos autostāvvietas iespējams veidot priekšpagalmos, ja tiek nodrošināti trīspakāpju stādījumi un ievērojot kokaugu intensitāti 1 koks uz 5 stāvvietām);
- augstvērtīgi vides dizaina risinājumi;
- teritorijā starp būvlaidi un sarkano līniju veidojami apstādījumi.

Nosacījumi C kategorijas ielas daļai:

- vairāklīmeņu ielu šķērsojumi;
- ar luksoforiem regulējami krustojumi;
- neregulēta gājēju pāreja;
- 4 joslu ielās krustojumos veido drošības salas;
- veido marķētu sabiedriskā transporta joslu;
- nodalītas autotransporta, gājēju un velosipēdistu kustības zonas;
- autostāvvietu nodrošinājums ielās vai tuvākajā apkārtnē;
- velosipēdu stāvvietu nodrošināšana;
- veido apstādījumu joslas, ja to pieļauj ielas profils;
- apstādījumu salu ierīkošana ielu posmos, ja to pieļauj ielas profils;
- autostāvvietu izvietojuma aizliegums priekšpagalmos (izvērtējot pilsēt būvniecisko situāciju, izņēmuma gadījumos autostāvvietas iespējams veidot priekšpagalmos, ja tiek nodrošināti trīspakāpju stādījumi un ievērojot kokaugu intensitāti 1 koks uz 5 stāvvietām);
- augstvērtīgi vides dizaina risinājumi;
- platās, nefunkcionālās ielu apstādījumu joslās iespējams ierīkot autostāvvietas;
- aktīva ielu fasāžu frontes veidošana ēku pirmajos stāvos;
- daudzveidīgi labiekārtojuma elementi dažādām apmeklētāju grupām;
- sezonas pakalpojumu un tirdzniecības objektu ierīkošana ietves zonā, ja ietves platums nodrošina gājējiem nepieciešamo brīvo pārvietošanās zonu;
- teritorijā starp būvlaidi un sarkano līniju veidojami apstādījumi.

Brīvības lielceļam un tā raksturīgajām daļām turpmākajā plānošanas procesā izstrādā unikālus ielas telpas veidošanas nosacījumus:

- funkcionālo zonējumu / atļauto izmantošanu katrai no raksturīgajām daļām, apbūves izvietojuma nosacījumus neapbūvētajām daļām, u.tml.;
- prasības un vadlīnijas ielas fasāžu arhitektūrai un funkcijām (pirmā stāva izmantošana u.tml.);
- prasības un vadlīnijas ielas dizainam (profils, materiāli, u.tml.);
- prasības un vadlīnijas funkcionālajam un mākslinieciskajam vides dizainam;
- prasības un vadlīnijas apstādījumu rekonstrukcijai.

Vadlīnijas nosacījumiem sniegtas Ainavu TmP.

3.4.6. Gājēju ceļi, veloceļi un promenādes

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Gājēju ielas, veloceļi un promenādes tiek apmeklētas īpaši, ar nolūku atpūsties, sportot, doties uz kafejnīcu, u.tml.

PUBL TmP grafiski attēloti esošie gājēju un veloceļi, kā arī promenādes un tuvākā laikā izbūvējamie. Iespēja dažādās funkcionālajās zonās, pēc nepieciešamības izveidot jaunas ielas ar prioritāti gājējiem.

Plānošanas mērķi:

- daudzveidīgas atpūtas un veselību veicinošu nodarbjū attīstība;
- estētiski augstvērtīgas vides (ainavas) veidošana;
- ekoloģiskās funkcijas stiprināšana.

3.35.att. Ķengaraga promenāde gar Daugavu – gājēju un velo ceļš. Foto: I.Karule, 2016.g.

Uzdevums RTP2030

Noteikt kā nosacītu apzīmējumu dažādās funkcionālajās zonās.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Gājēju ielās pieļaujama vienīgi operatīvā un apkalpojošā autotransporta kustība (pieklūšana).

Gājēju un velo ceļos var izvietot nelielus tirdzniecības, sabiedriskās ēdināšanas un pakalpojumu objektus (sezonas) ielu sarkanajās līnijās, ja to platums ļauj nodrošināt vismaz 1,5 m brīvu gājēju pārvietošanās zonu.

Blīvā apbūvē veido aktīvu ielas fasāžu fronti – ēku pirmajos stāvos izvieto tirdzniecības, pakalpojumu ēdināšanas uzņēmumus, u.tml.

Zemesgabalos, kas robežojas ar ielu, priekšpagalmos aizliegts izvietot autostāvvietas.

Galvenajiem gājēju un velo ceļiem izmanto cieto ceļa segumu (bruģi, asfaltu, betona flīzes uc.). Var veidot arī citu segumu, ja tiek nodrošinātas vides pieejamības prasības.

Apstādījumu veidošanā jauniem koku stādījumiem lieto dižstādus.

Veido daudzveidīgus labiekārtojuma elementus dažādām apmeklētāju grupām un dažādiem aktivitāšu līmeņiem, atbilstoši ielas un apkārtnes vides raksturam, piemēram, vietās, kas robežojas ar dabas vai apstādījumu teritorijām ir iederīgi izvietot vingrošanas rīkus, sporta spēlēm piemērotus laukumus, aktīvās un mierīgās atpūtas zonas.

Pie atpūtas vietām un pakalpojumu objektiem izvieto velo stāvvietas.

Pie pastaigu ceļiem, ko cilvēki īpaši apmeklē rekreatīvos nolūkos, nodrošina autostāvvietu / autostāvvietas tiešā pastaigu ceļ tuvumā. Nodrošina arī sasniedzamību ar sabiedrisko transportu.

Minimālais labiekārtojums visu tipu gājēju un velo ceļos ar rekreatīvu funkciju:

- augstvērtīga materiāla gājēju un velo ceļu iesegumi;
- soli, citas ārtelpas mēbeles (projektā jānosaka izvietojums - minimālais savstarpējais attālums);
- kvalitatīvs apgaismojums.

3.4.7. Apstādījumu josla gar ielu

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Joslas platumu nosaka būvlaide. Konkrētas apstādījumu joslas kā dabas un apstādījumu teritorijas iespējams noteikt detalizētākā plānošanas līmenī – lokālpļānojumā un / vai detālpļānojumā.

Plānošanas mērķi:

- papildināt ielas apstādījumu sistēmu;
- veidotu buferjoslu starp ielu un apbūvi, samazinot negatīvos vides apstākļus (troksni un gaisa piesārņojumu) un uzlabojot mikroklimatu.

3.35. att. Apstādījumu josla gar ielu Maskavas ielā, Dārziņos. Avots:
<https://www.google.lv/maps/place/Riga> 2011.g

Uzdevums RTP2030

RTP2030 apstādījumu joslas gar ielu kā atsevišķas funkcionālās zonas nenoteikt.

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Veido divpakāpju vai trīspakāpju stādījumus visā joslas platībā.

3.4.8. Dzelzceļa teritorija

Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūras elementa izvērtējums

Dzelzceļa nodalījuma josla pilsēttelpā ir kā būtiska barjera, vienlaicīgi tā mēdz kalpot kā apstādījumu josla, buferzona sliežu ceļa norobežošanai no apbūves teritorijām.

Plānošanas mērķi:

- mazināt dzelzceļa kā barjeras efektu;

- mazināt negatīvo dzelzceļa ietekmi uz vidi (troksni un gaisa piesārņojumu).

3.36. att. Dzelzceļa teritorijas apstādījumi pie Torņakalna stacijas. Avots: Bing map ,2016, <https://www.bing.com/mapspreview>

Priekšlikumi izmantošanas nosacījumiem

Turpmākajā plānošanas procesā (TmP, lokālpilnvarojumā) izvērtē iespējas mazināt dzelzceļa kā barjeras efektu – veidot jaunas, ērtas un drošas šķērsojumu vietas (īpaši gājējiem un velo).

Gar dzelzceļu, nodalījuma joslā vai aiz tās veido (arī uzlabo, rekonstruē) apstādījumu buferzonas ar trīspakāpju stādījumiem, tostarp, kokiem un krūmiem, dzelzceļa negatīvās ietekmes mazināšanai. Stādījumu joslu vismaz 5m platumā vēlams izvietot dzelzceļa nodalījuma joslā. Ja tas nav iespējams, detalizētākā plānošanas līmenī nosaka apstādījumu joslas platumu pie robežas ar dzelzceļa teritoriju.

4. Priekšlikumi sniegto risinājumu īstenošanai

4.1. Ieteikumi turpmākajām rīcībām ārtelpas veidošanai: ārtelpu teritoriju detalizācija izstrādājot lokālpilānojumu

Turpmākie plānošanas pasākumi, kas piedāvāti nosacījumu priekšlikumos

Mežaparka ierīkošanai izstrādā lokālpilānojumu, ja paredzēta papildizmantošana (apbūve).

Tematiskā parka un stacionāra atrakciju parka ierīkošanai izstrādā lokālpilānojumu. Lokālpilānojuma darba uzdevumā nosaka lokālpilānojuma saturu un detalizāciju, arī nepieciešamās izpētes tematiskā parka ierīkošanas pamatojumam, tostarp:

- prognozēto apmeklētāju daudzumu un tam nepieciešamās autostāvvietas, arī transporta plūsmu izpēti un prognozi;
- ietekmi uz cilvēku sadzīves apstākļiem (parka darbība nedrīkst radīt sadzīvisku traucējumus apkārtnē – troksni, diskomfortablu apgaismojumu naktī u.tml.).
- izpētes esošo dabas vērtību noteikšanai, apstādījumu kvalitātes izvērtēšanai, kultūrvēsturisko vērtību aktualizēšanai, ko nosaka Būvvalde atkarībā no konkrētās plānojamās teritorijas.

Pastāvīgo ģimenes dārziņu teritorijai, kurā atļauts būvēt ēkas (dārza mājas), izstrādā vienotu lokālpilānojumu, kurā ietver:

- ielu (piebraucamo ceļu) risinājumu;
- atkritumu konteineru novietņu izvietojumu;
- centralizētās ūdensapgādes, kanalizācijas un teritorijas apgaismojuma risinājumus;
- prasības nožogojumiem;
- prasības apsaimniekošanai (atkritumu apsaimniekošanas, teritorijas apsardzei u.tml.).

Lolojumdzīvnieku kapsētas pieļaujams ierīkot Dabas teritorijās (DA3), ievērojot normatīvo aktu prasības un izstrādājot lokālpilānojumu (RTP grozījumus).

Lielmēroga dzīvojamos rajonos (kvartālos) turpmākajā plānošanas procesā (lokālpilānojumā, TmP) identificē koplietošanas pagalmus un izstrādā risinājumu to savstarpējai sasaistei ar gājēju ceļiem (ielām), iekļaujoties publiskās ārtelpas vienotajā tīklojumā. Šos pagalmus nosaka kā publiski pieejamas teritorijas, ko aizliegts nožogot.

Apkaimes centram izstrādā vienotu publiskās ārtelpas veidošanas lokālpilānojumu.

Lokālpilānojuma darba uzdevumā ietver ar centra attīstību saistītus kompleksus jautājumus. Situācijas analīzē vērtē centra raksturīpašības un tādejāi identificē lokālpilānojumā risināmās problēmas:

- funkcionalitāti;
- izmantošanas veidus;
- lietošanas intensitāti;
- labiekārtotības līmeni;
- tehnisko stāvokli;
- sasniedzamību;
- īpašumu piederību;
- apsaimniekotājus;
- ainavisko, vides un estētisko kvalitāti;
- vēsturisko attīstību un kultūras vērtības.

Pakalpojumu centra ārtelpas pārbūvei izstrādā lokālpārplānojumu, kurā risina šādus uzdevumus:

- laba sasaiste (īpaši gājējiem) starp centra objektiem;
- autotransporta kustības ātruma ierobežošana;
- sabiedriskā transporta nodrošinājums;
- ērta ielu šķērsošanas iespēja, pareiza gājēju pāreju izvietojums, sasaistot centra objektus, sabiedriskā transporta pieturvietas u.c. nozīmīgus mezglus, ja iespējams, apvienotās satiksmes telpas veidošana;
- iespēja attīstīt papildus ārtelpas aktivitātes (tirdziņš, izstāde, apkaimes nozīmes pasākumi);
- ērta piekļuve ar autotransportu, nekonfliktējot ar citiem satiksmes dalībniekiem;
- augstvērtīgs vides dizains, tostarp, universālais dizains un apstādījumi.

Dzelzceļš: turpmākajā plānošanas procesā (TmP, lokālpārplānojumā) izvērtē iespējas mazināt dzelzceļu kā barjeras efektu – veidot jaunas, ērtas un drošas šķērsojumu vietas (īpaši gājējiem un velobraucējiem).

4.2. Inovatīvi risinājumi plānošanā

Turpmākajā plānošanas procesā ieteicams ievēroto Stratēģijas izstrādes gaitā sagatavotā Vides pārskata rekomendācijas un tajās minētos risinājumus:

“Saistībā ar teritorijas plānošanu šajā Vides pārskatā pilsētas attīstībā tiek rekomendēts ieviest ilgtspējīgas attīstības risinājumus būvniecībā, dabas teritoriju, ainavu attīstībā un lietus ūdeņu apsaimniekošanā:

1. *ieviešot Stratēģiju, ieteicams izvērtēt un integrēt attīstības projektos ilgtspējīgas būvniecības principus, kur kā ilgtspējīgas attīstības jomas saistībā ar dabas teritorijām tiek skatītas zemes izmantošana un bioloģiskā daudzveidība (arī attiecībā uz labiekārtotām apstādījumu teritorijām vai lielāku objektu esošajām dabas teritorijām ar atbilstošiem apsaimniekošanas pasākumiem, radot labvēlīgus apstākļus dabas daudzveidības attīstībai). Latvijā ilgtspējīgas būvniecības novērtēšanas un sertifikācijas sistēmas izveide ir uzsākšanas stadijā. Par bāzi tai pašlaik tiek izmantota BREEAM (British Research Establishment's Environmental Assessment Method) Europe Commercial 2009 metodika ar pielikumu Latvijai BREEAM-LV (<http://www.ibp.lv>). Šo jomu Latvijā koordinē biedrība „Latvijas Ilgtspējīgas būvniecības padome”(LIBP);*
2. *plānojot publiskās ārtelpas attīstību konkrētās vietās, lokālpārplānojumos, detālpārplānojumos un būvprojektos, lai nodrošinātu ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu, ir ieteicams izvērtēt un, ja iespējams, ieviest lietusūdeņu un virszemes noteces ūdeņu ilgtspējīgas apsaimniekošanas risinājumus (plašāka informācija www.drainforlife.eu), uzkrājot lietusūdeņus un plānojot tos iesaistīt teritorijas apsaimniekošanā”.*

Vairākās valstīs ir izstrādāti elastīgi sadarbības instrumenti, kas stimulē dabas faktoru respektēšanu teritoriju attīstībā. Tie veicina konstruktīvu dialogu ar zemes gabalu īpašniekiem un attīstītājiem. Instrumenti, ko būtu lietderīgi aprobēt RTP2030 izstrādes kontekstā (piemēram, attiecīgā pilotprojektā) un izvērtēt to ieviešanas iespējas, ir Zaļā faktora un Zaļo punktu sistēma (skatīt 5. un 6. tabulu).

Zaļās telpas faktors¹⁸ (Green Space factor, GSF)

Instruments, kas regulē zaļās telpas procentu apbūves teritorijā. Faktors tiek izmantots dažādu virsmu tipiem, kuru platība tiek reizināta ar faktora vērtību un summēta katra zemesgabala (pagalma, atvērtās telpas) robežās. Rezultāts tiek dalīts ar kopējo zemesgabala platību.

Zaļie punkti

Zaļo punktu sistēma, ļauj attīstītājām izvēlēties dažādus ārtelpas risinājumu veidus. Malmē tika izveidots saraksts no 35 punktiem. To starpā punkti, kas ļauj izvēlēties veidojamo biotopu tipu (dabisks, daļēji dabisks, mākslīgs), vienas sugas augu skaitu, vides veidošanu sīkiem dzīvniekiem, lietusūdeņu nokrišņu ilgtspējīgu apsaimniekošanu u.c..

Rīgā ieteicams izveidot vietējiem apstākļiem piemērotu zaļo punktu sistēmu un apsvērt iespēju pašvaldībai atbalstīt tāds projektus, kuros tā tiek izmantota, piemēram, izveidojot šādu projektu (finansiāla) atbalsta sistēmu – projektu konkursa vai līdzīgā formā.

4.1. tabula. Zaļā faktora aprēķina metode.

Elementu grupa	Elementa apraksts	Vienība	Platība vai daudzums	Koeficients	Aprēķina teritorija, m ²
Saglabāti koki, veģetācija un zeme	Saglabāti lieli (pieaugušu koku augstums > 10 m) koki labā stāvoklī, augumā vismaz 3m (25 m ² katram)	eks ¹⁹		3,4	0,0
	Saglabāti nelieli (pieaugušu koku augstums līdz 10 m) koki labā stāvoklī, augumā vismaz 3m (15 m ² katram)	eks		3,0	0,0
	Saglabāti koki labā stāvoklī, (1.5–3 m) vai lieli krūmi (3 m ² katram)	eks		2,3	0,0
	Saglabāta dabiska pļava vai dabīgā veģetācija	m ²		2,1	0,0
	Saglabāta dabiska klints	m ²		2,3	0,0
Jaunveidoti stādījumi	Lieli (pieaugušu koku augstums > 10 m) koki (25 m ² katram)	eks		2,7	0,0
	nelieli (pieaugušu koku augstums līdz 10 m) koki (15 m ² katram)	eks		2,2	0,0
	Lieli krūmi (3 m ² katram)	eks		1,7	0,0
	Krūmi	m ²		1,5	0,0
	Ziemcietes	m ²		1,6	0,0
	Pļava, sausa pļava	m ²		1,8	0,0
	Dobes augiem	m ²		2,2	0,0
	Zāliens	m ²		1,1	0,0
	Zaļie jumti (> 0.3 m)	m ²		1,8	0,0
	Zaļie jumti (0.05 – 0.3 m)	m ²		1,3	0,0
	Daudzgadīgas vīnstīgas / vīnogulāji (2 m ² katram augam)	eks		1,5	0,0
	Zaļā siena, vertikāla virsma	m ²		1,1	0,0
Virsmu	Daļēju ūdens caurlaidīgi segumi	m ²		1,0	0,0

¹⁸ Informācija no pētījuma „Vadlīniju izstrāde apstādījumu struktūras un publisko ārtelpu tīklojuma nodrošināšanai Rīgā” (izstrādājis SIA „Ainavu projektēšanas darbnīca ALPS” pēc Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta pasūtījuma saskaņā ar 10.06.2014. līgumu Nr. DA-14-60-lī)

¹⁹ Eksemplāru skaits.

Elementu grupa	Elementa apraksts	Vienība	Platība vai daudzums	Koeficients	Aprēķina teritorija, m ²
segumi	(piemēram, ekobruģis)				
	Ūdenscaurlaidīgi segumi (piemēram, grants, smilts, šķembas)	m ²		1,3	0,0
Lietusūdeņu apsaimniekošana	Lietus dārzi (biofiltrācijas teritorija, bez dīķa ar ūdeni) ar daudzveidīgiem augiem	m ²		2,5	0,0
	Ievalkas ar augiem, (bez dīķa ar ūdeni)	m ²		1,9	0,0
	Infiltrācijas pazemes tvertne	m ²		1,4	0,0
	Mitrājs mitrā pļava ar dabisku veģetāciju, applūstoša teritorija	m ²		2,6	0,0
	Ūdenskrātuve ar augiem (nav veidots dīķis ir ūdens spoguļi)	m ²		1,7	0,0
	Pazemes tvertne	m ²		1,2	0,0
Bonus elements, max score 1/category	Lietusūdeņu uzkrāšana no virsmāma ar ūdensnecaurļaidīgiem segumiem nolūkā to izmantot laistīšanai.	m ²		0,7	0,0
	Lietusūdeņu novadīšana dīķos, kanālos u.tml. ūdensobjektos ar tekošu ūdeni.	m ²		0,9	0,0
	Saglabāti vai iestādīti platlapju koki (25 m ² katram)	eks		1,0	0,0
	Saglabāti vai stādīti liela auguma skuju koki (25 m ² katram)	eks		1,0	0,0
	Saglabāti vai stādīti maza auguma skuju koki (15 m ² katram)	eks		1,0	0,0
	Ēnu sniedzoši lieli koki (25 m ² katram) ēkas dienvidu vai dienvidrietumu pusē (īpaši – lapu koki)	eks		1,0	0,0
	Ēnu sniedzoši nelieli koki (25 m ² katram) ēkas dienvidu vai dienvidrietumu pusē (īpaši – lapu koki)	eks		1,0	0,0
	Augļu koki (15 m ² katram)	eks		1,1	0,0
	Ogu krūmi (3 m ² katram)	eks		1,1	0,0
	Vietējo sugu / šķirņu augi, vismaz 5 šķirnes/100 m ²	m ²		1,0	0,0
	Vietējo sugu koki, ziedoši krūmi un koki, vismaz 3 šķirnes /100 m ²	m ²		1,0	0,0
	Tauriņu pļavas	m ²		1,1	0,0
	Smaržīgi vai krāšņi ziedoši augi	m ²		0,9	0,0
	Pilsētas (sakņu) dārziņi dobēs vai konteineros	m ²		0,8	0,0
	Spēļu vai sporta laukumi, kas iesēgti ar ūdenscaurlaidīgiem segumiem (smilts, grants, u.tml.).	m ²		0,6	0,0
	Kopienas jumta dārzi vai balkoni, kuros vismaz 10% platības ir apaudzētas ar augiem.	m ²		0,7	0,0
	Saglabāti nogāzti koki, stumbeņi u.tml. (5 m ² katram)	eks		1,2	0,0
	Putnu būri (2 m ² katram)	eks		0,8	0,0

4.2. tabula. Zaļo punktu sistēma (Malmes piemērs).

Malmes Zaļo punktu sistēmā iekļautie punkti	
1.	Katram dzīvoklim paredzēts putnu būrītis.
2.	Biotops konkrētām kukaiņu sugām daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā (dīķī dzīvojošiem kukaiņiem).
3.	Sikspārņu kastes daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā.
4.	Ūdens caurlaidīgas virsmas daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā.
5.	Virsmām bez cietā ieseguma daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā ir pietiekams augšes dziļums un kvalitāte dārzu audzēšanai.
6.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpa ietver lauku stila dārzu, kas sastāv no dažādām daļām.
7.	Sienas, kur tas ir iespējams, klāj vītenaugi.
8.	Uz katrām 5 m ² cietā ieseguma daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā, paredz 1 m ² dīķa virsmas platības.
9.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā veģetācija piemērota, lai nodrošinātu tauriņus ar nektāru un cita veida barošanās iespējām (tā sauktais „tauriņu restorāns”).
10.	Ne vairāk kā 5 koki vai krūmi no vienas sugas.
11.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā plānoti mitri biotopi.
12.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā plānoti sausumizturīgi biotopi.
13.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā plānoti daļēji dabiski biotopi.
14.	Visi lietus ūdeņi, pirms tie tiek novirzīti caurulēs, plūst vismaz 10 m pa zemes virsmu.
15.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpa ir apzaļumota, bet tajā netiek pļauts zāliens.
16.	Visi lietus ūdeņi no ēkām un cietajiem iesegumiem daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā tiek savākti un izmantoti apūdeņošanai.
17.	Visus augus var izmantot mājsaimniecībā.
18.	Vardēm piemēroti biotopi daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā, tie paredzēti arī varžu pārzīmošanai.
19.	Katram dzīvoklim daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā paredzēti vismaz 5 m ² ziemas dārza vai siltumnīcas.
20.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā putniem visa gada garumā ir pieejama barība.
21.	Vismaz divas dažāda veida augļu un ogu kultūraugu šķirnes uz katrām 100 m ² daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpas teritorijas.
22.	Ēku fasādes piemērotas bezdelīgu ligzdošanai.
23.	Visa daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpa tiek izmantota, lai audzētu dārzenus, augļu kokus un ogu krūmus.
24.	Projektu attīstītāji sadarbojas ar ekoloģijas speciālistiem.
25.	Notekūdēns daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā tiek apstrādāts un izmantots atkārtoti.
26.	Kompostēti visi bioloģiski noārdāmie sadzīves un dārza atkritumi.
27.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā izmantojami tikai otrreizēji pārstrādāti konstrukciju materiāli.
28.	Katram dzīvoklim piederoši 2 m ² apstrādājamas zemes gabala vai uz balkoniem izvietotas puķu kastes.
29.	Vismaz puse no daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpas sastāv no ūdens teritorijām.
30.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpas motīvu veido noteikta krāsa (un tekstūra).
31.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā visi koki un krūmi dod augļus un ogas.
32.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpas augi ir jāapgriež un jāformē atkarībā no tās motīva.
33.	Daļa no daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpas ir atstāta dabiskai pēctecībai (tas ir, dabiskai augšanai un atjaunošanās spējai).
34.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ārtelpā jābūt vismaz 50 ziedošiem Zviedrijas savvaļas augiem.
35.	Visām ēkām ir zaļie jumti.

4.3. Kritēriji funkcionālā zonējuma izstrādei privātās dabas un apstādījumu teritorijās

RTP2006-2018 vairāk nekā 7060 hektāri pilsētas zemju ir noteikti kā Apstādījumu un dabas teritorijas. No tām vairāk nekā 750 hektāri, jeb aptuveni desmitā daļa ir privātpersonu zemes. RTP2030 izstrādē ir jāizvērtē iespējas un nepieciešamība saglabāt šīm zemēm pašreizējo statusu vai arī noteikt tās kā citas funkcionālās zonas – piemēram, apbūves teritorijas. Lai rastu labāko risinājumu, nepieciešams apsvērt kritērijus jaunā funkcionālā zonējuma un izmantošanas prasību izstrādei attiecībā uz privātīpašumiem. Sākotnēji piedāvājam kritēriju kopā ietvert šādus vērtējamos apstākļus:

- īpašnieka attīstības ieceres – jāvērtē, vai ir saņemts attīstības priekšlikums no zemes gabala īpašnieka par konkrētā zemesgabala funkcionālā zonējuma maiņu ar mērķi izvietot apbūvi;
- ietekme uz publiskās ārtelpas struktūras integritāti – apsvērt iespējas par zonējuma maiņu var tad, ja zemesgabals neveido daļu no vienotas publiskās ārtelpas teritorijas;
- apstādījumu kvalitāte – apsvērt iespējas par zonējuma maiņu var tad, ja zemesgabalā nav esošu kvalitatīvu apstādījumu;
- publisko ārtelpu un rekreācijas iespēju nodrošinājums – apsvērt iespējas par zonējuma maiņu var tad, ja konkrētajā apkaimē ir pietiekams publiskās ārtelpas nodrošinājums – platības un pārklājums.

1. Pielikums: Apstādījumu un publiskās ārtelpas pamatstruktūra